

Νέο Διοικητικό Συμβούλιο του Πολιτιστικού Συλλόγου Αρμένων

Από τις εκλογές του Πολιτιστικού Συλλόγου Αρμένων που έγιναν στις 4 Σεπτεμβρίου 2022 προέκυψε το ακόλουθο νέο διοικητικό συμβούλιο:

Πρόεδρος: **Καπριδάκης Αλέξανδρος**
Αντιπρόεδρος: **Αβερκάκη Ευαγγελία**
Γραμματέας: **Βασιλόπουλος Θανάσης**
Ταμίας: **Πετρουλάκη Στεφανία**
Μέλος: **Ορφανάκη Μαρία**
Μέλος: **Χατζηδάκης Ηλίας**
Μέλος: **Φραντζεσκάκης Γιάννης**

Η «Ε» συγχαίρει τα νέα μέλη του Δ.Σ., τους εύχεται καλή δουλειά και είναι στη διάθεσή τους για κάθε συνεργασία και προβολή των έργων και των θέσεών τους μέσα από τις σελίδες της.

Υποψήφιοι δήμαρχοι Αποκορώνου

Τις υποψηφιότητές τους για τη θέση του δημάρχου Αποκορώνου ανακοίνωσαν ο νυν δήμαρχος **Χαράλαμπος Κουκιανάκης** και ο περιφερειακός σύμβουλος **Κώστας Γύπαρης**.

Στο τεύχος που έχετε στα χέρια σας, μπορείτε να διαβάσετε...

- ❖ **σελ. 2:** Πατάτες flambé, του **Χρήστου Ι. Τερεζάκη**
- ❖ **σελ. 3:** Βιβλιοπαρουσίαση «Ένα γομάρι θύμψες», της **Πόπης Γαβριλάκη**
- ❖ **σελ. 4 & 5:** Δραστηριότητες και νέα από το χωριό μας
- ❖ **σελ. 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 15:** Αφιέρωμα για τον **ιστορικό Πλάτανο** και τις πηγές του
- ❖ **σελ. 12, 13:** Η γυναικεία ομορφιά και η ομορφιά του κόσμου, του **Μανώλη Πιπεράκη**
- ❖ **σελ. 14:** Αυτοί που φεύγουν...
- ❖ **σελ. 16:** Δωρεές στην εφημερίδα μας, Ειδήσεις από το χωριό μας

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ 2022

Οι πηγές του Πλατάνου την κατοχή

Φωτογραφία από τα Θεοφάνεια και τον Αγιασμό των υδάτων, στην Πηγή του Πλατάνου, στο χωριό μας την περίοδο της Γερμανικής κατοχής, 1942-1945. Ο εικονιζόμενος ιερέας, είναι ο παπά-Λευτέρης Παπουτσάκης. Η φωτογραφία δημοσιεύθηκε πρώτη φορά στο τεύχος 84 της «Ε», προέρχεται από το προσωπικό αρχείο της Χρυσής Αντωνίου Χαλβαδάκη και δείχνει ότι ακόμα και επί Γερμανικής κατοχής οι Αρμενιοί δεν εμποδίστηκαν ποτέ να επισκέπτονται τις πηγές.

Μια κρίσιμη περίοδος για τις πηγές του Πλατάνου

Εντείνεται η ανησυχία των Αρμενιανών για την εξέλιξη στο θέμα των πηγών του Πλατάνου. Αυτό είχε ως συνέπεια τις διαδοχικές Συνελεύσεις των κατοίκων, στους Αρμένους, κάθε Τετάρτη, από το Πάσχα μέχρι και σήμερα. Ας σημειωθεί ότι οι περισσότερες συνελεύσεις πραγματοποιούνταν στην αίθουσα του Πολιτιστικού Συλλόγου ενώ συμβολικά έγιναν Συνελεύσεις και στον χώρο του Πλατάνου. Στο τρέχον τεύχος της εφημερίδας μας, θα προσπαθήσουμε να κάνουμε μια συνοπτική παρουσίαση των γεγονότων και των απόψεων που έχουν εκφραστεί με σκοπό την ενημέρωση όλων των χωριανών και των φίλων μας.

Μερικές από τις ενέργειες που μέχρι σήμερα έχουν γίνει είναι οι παρακάτω:

- Υποστήριξη των ασφαλιστικών μέτρων που κατέθεσε ο Δήμος Αποκορώνου και που η ημερομηνία εκδίκασης είχε οριστεί για τις 26 Σεπτεμβρίου και αναβλήθηκε για τις 23 Ιανουαρίου 2023.

- Κατάθεση αγωγής των κατοίκων με την υποστήριξη του Δήμου. Στις δικαστικές διαδικασίες ζητείται η ελεύθερη πρόσβαση και διέλευση στις Πηγές του Πλατάνου.

- Συζητιέται στη Συνέλευση των Αρμένων και στο Δήμο το ενδεχόμενο εξαγοράς ή

απαλλοτρίωσης του χώρου από το Δήμο Αποκορώνου.

- Στο πλαίσιο αυτών των προσπαθειών εκδόθηκαν 2 ανακοινώσεις της Συνέλευσης των κατοίκων, από τις οποίες η πρώτη υπογράφηκε από περίπου 240 κατοίκους των Αρμένων. Περίληψη των Ανακοινώσεων παρατίθεται στη σελ 11.

- Στις 10 Σεπτεμβρίου έγινε ενημερωτική εκδήλωση για τις Πηγές στον προαύλιο χώρο της εκκλησίας της Παναγίας που παρουσιάζουμε στην σελίδα 13.

- Στο ίδιο διάστημα αναρτήθηκαν πανό στο χωριό και τοποθετήθηκε πινακίδα στην είσοδο των πηγών.

- Παράλληλα το χωριό μας επισκέφθηκαν πολιτικοί, στελέχη της αυτοδιοίκησης, στελέχη των κομμάτων και άλλοι. Οι επισκέψεις αυτές και οι σχετικές δηλώσεις παρουσιάζονται στις σελ 8 & 9.

- Τον ίδιο χρόνο εκδηλώθηκε αντίδραση των πρώην ιδιοκτητών με δυο σχεδόν όμοιες επιστολές που απευθύνονται στον Ν. Χριστοδουλάκη και τον Δήμαρχο Αποκορώνου Χ. Κουκιανάκη, στις οποίες διατυπώνουν τις απόψεις τους. Η επιστολή τους προς τον Ν. Χριστοδουλάκη παρατίθεται στη σελίδα 15.

Πατάτες flambé

Γράφει ο Χρήστος Ιωάννου Τερεζάκης

Ο πατέρας μου είχε έναν μακρινό συγγενή στην Ολλανδία, τον Χρήστο, που είν' η αλήθεια ερχόταν στην Ελλάδα τουλάχιστον 2 φορές το χρόνο, μόνος ή με την οικογένεια του, πάντα δε περνούσαν εξαιρετικά καλά με τους γονείς μου. Μια χρονιά στα μέσα της δεκαετίας του 70, αρχές Ιουλίου, αυτός ο άνθρωπος μας ειδοποίησε ότι σ'ένα μήνα θα ερχόταν στην Ελλάδα η κόρη του η Ελένη με την παρέα της. Θα είχαν τις μοτοσυκλέτες τους και σκοπός τους ήταν να κάνουν το γύρο της Κρήτης, πιθανόν να περνούσαν κι απ'τους Αρμένους, μας είπε.

Αρχές Αυγούστου λοιπόν, πάνω που είχαμε γυρίσει απ' τη θάλασσα, ακούμε το βρυκνημό μηχανών απ'τη μεριά του Αγίου Νικολάου. Όμως ο θόρυβος γινόταν εντονότερος σιγά σιγά, δεν γκάζωναν να φύγουν προς Νιο Χωριό που ήταν το συνηθέστερο. Όσπου στην είσοδο του περβολιού εμφανίστηκε η 1^η μοτοσυκλέτα κι άρχισε αργά αργά ν'ανεβαίνει προς τα πάνω, πίσω της η 2^η, πιο πίσω η 3^η σύνολο 7 κι'ένα αυτοκίνητο στο τέλος. Μιλάμε για Moto Guzzi, BSA, τέτοιες.

-Τασία, καλώς τα δέχτηκες! είπε ο πατέρας μου γελώντας στην μητέρα μου, που πρώτος κατάλαβε τι γινόταν. Δευτερόλεπτα αργότερα κατέβηκε ο συνεπιβάτης της πρώτης μηχανής. Μόλις έβγαλε το κράνος -φορούσαν όλοι- είδαμε την Ελένη μ' ένα απίστευτα σκανταλιάρικο χαμόγελο στο πρόσωπο της που πάλευε αλλά δεν μπορούσε να συγκρατηθεί. Χαιρέτησε εγκάρδια

Η "Ε" ενημερώνει ότι η ύλη για το επόμενο φύλλο θα πρέπει να έχει φτάσει στην εφημερίδα μέχρι 4/11/2022.

ελευθερόπολις

Τριμηνιαία έκδοση του Συλλόγου Αρμενιανών Χανίων «Ο ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΙΔΗΣ»
Εκδίδεται με τη συνεργασία της Τοπικής Κοινότητας Αρμένων

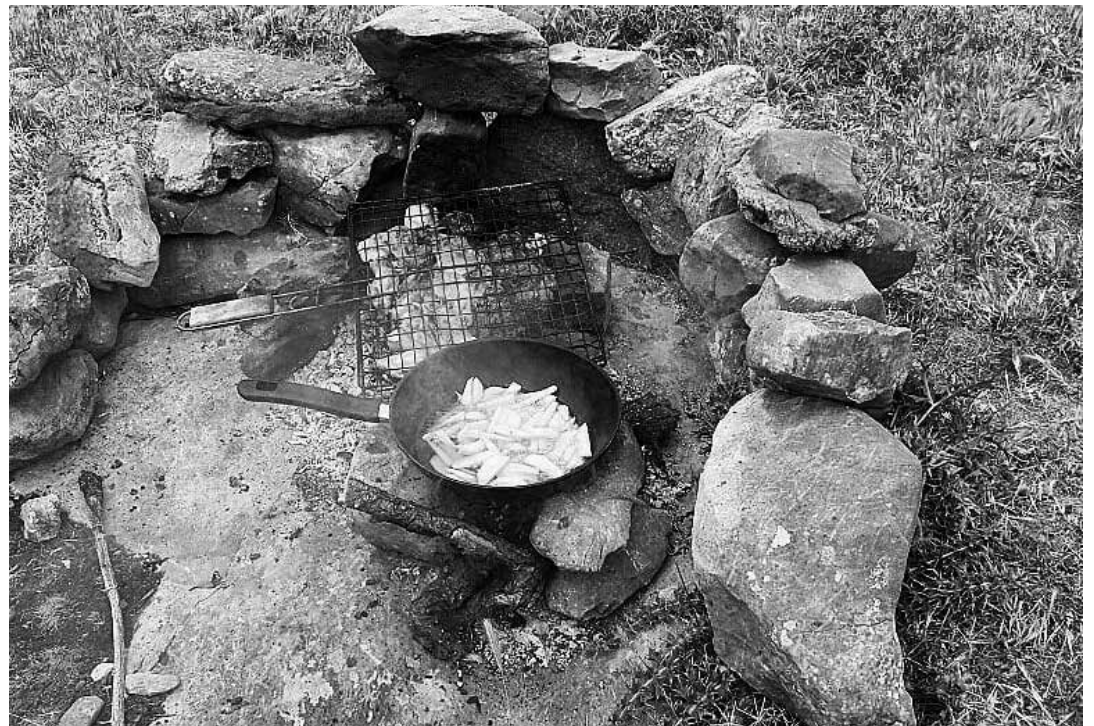
ΚΩΔΙΚΟΣ 4125

Εκδίδεται και διευθύνεται από συντακτική επιτροπή.

Δωρεές στον Τραπεζικό λογαριασμό Εθνικής Τράπεζας
GR9001101560000015676103433

Εκδότης-Διευθυντής:

Γιάννης Σ. Τσακίρακις
Σουλίου 124, 173.42 Αγ. Δημήτριος
Τηλ. 210-99.16.613,
Email: itsakir@otenet.gr
www.armenoi.gr
ISSN 1109-3056

τον πατέρα μου και κυριολεκτικά βούτηξε στην αγκαλιά της μητέρας μου.

Άρχισαν οι συστάσεις, ήσαν 9 αγόρια και 3 κορίτσια. Ο Φρανκ, ο Μάρκος, η Μπρίγκιτ... Έδειχναν κουρασμένοι, στεκόντουσαν και μες στον ήλιο αλλά το χειρότερο τους ήταν πως δεν καταλάβαιναν τι ακριβώς παιζόταν εκείνη τη στιγμή ανάμεσα στις πορτοκαλιές και στις δυο μεγάλες καρυδιές.

-Ταθία, λέει η Ελένη, εμείς καφέ, κάτσουμε λίγο, φύγουμε...

-Δε μας παρατάς Ελένη, λέω εγώ!... της απαντάει η μητέρα μου· ήταν φανερό πως μιλούσε με την οικειότητα που αισθανόταν για τους γονείς της αλλά δεν ήταν και η πρώτη φορά που η Ελένη ερχόταν στην Ελλάδα να μας βρει χωρίς αυτούς.

Η μητέρα μου στη ζωή της, κι όσο η τύχη βοηθούσε, έδειξε πολλές ικανότητες αλλά νομίζω η περισσότερο ανεπτυγμένη ήταν το πόσο εύκολα ανταποκρινόταν στα τραπεζώματα. Είτε περιμέναμε 4 κι ερχόντουσαν 10, είτε μάθαινε ότι σε 15 λεπτά έρχεται κόσμος σπίτι μας, πάντα έδινε λύσεις. Ακόμα και ειδικές περιπτώσεις τις έφερνε σε πέρας, έτσι ώστε ο διαβητικός της παρέας δεν έβγαине απ'τη δίαιτα του κι αυτός που τον βάρεσε το κρασί, του έβρισκε ένα κρεβάτι να πλαγιάσει. Δίπλα της ο πατέρας μου, για πολλά πράγματα του μουρμούριζε, ποτέ όμως για την ποιότητα και ποσότητα των προμηθειών του στο σπίτι.

Εκείνο το μεσημέρι λοιπόν η μητέρα μου ήταν στο στοιχείο της ενώ οι Ολλανδοί όταν τελικά κατάλαβαν ότι θα έτρωγαν μαζί μας, χάρηκαν, χαλάρωσαν και άρχισαν να ξεφορτώνουν τις μηχανές τους και να βάζουν μπρος εργασίες ανασυγκρότησης. Έτσι μας έδιναν και χρόνο. Ο πατέρας μου έφυγε με γρήγορο βήμα για το χωριό, η μητέρα μου κώθηκε στο σπιτάκι ενώ εγώ

δεν χρεώθηκα απολύτως τίποτα. Εγώ έπρεπε ν' αποδείξω ότι τα χρήματα τόσα χρόνια στα φροντιστήρια των αγγλικών δεν είχαν πάει χαμένα. Έτσι άρχισα τις μεσολαβήσεις και τις διευκολύνσεις ενώ κατά βάθος ήθελα να περιεργαστώ τις μοτοσυκλέτες και ει δυνατόν να μιλήσω για ποδόσφαιρο.

-...μάννα η Μπρίγκιτ από δώ θέλει μια λεκάνη και λίγο Ρολ να πλύνει κάτι φανέλες...

ή

-...άλλο σχοινί γι'απλώστρα έχουμε;

Στο μεταξύ η Ελένη είχε δείξει στην παρέα της το Κουτούτο και πολύ το απολάμβαναν και η ξένη μιλιά που τόσο έντονα ακουγόταν στο χώρο με συνέπαιρνε.

Είχαμε μέσα στο σπιτάκι πετρογκάζ και έξω δυο παρασιτιές, η μια ήταν ήδη κατειλημμένη νομίζω με σιφνοκολόκυθα, η 2^η ανέλαβε τις τηγανητές πατάτες. Βάζει μπόλικα ξύλα η μητέρα μου, βάζει και φωτιά, από πάνω το μαύρο τηγάνι κ λάδι πιο πολύ από 1 εκατοστό. Βλέπουν την εικόνα οι Ολλανδοί και σατάρουν, νομίζουν μπροστά τους έχουν τον τελευταίο άνθρωπο του Νεότερνταλ. Δειλά δειλά κάνει την αρχή ο ένας, πάει και με τ'αριστερό χέρι αγκαλιάζει τη μητέρα μου, αυτή χαμογελάει στο φακό κρατώντας κουτάλες και πιάτα και η στιγμή απαθανατίζεται. Όμως η ίδια σκνή επαναλαμβάνεται με τους περισσότερους ενώ η μητέρα μου τρέχει με χίλια, ε, στις τελευταίες πόζες δεν ήταν χαμογελαστή.

-Ταθία, αυτοί... αρέσει αυτό ... κάνεις... σχολιάζει η Ελένη που κι αυτή δεν είχε ξαναδεί παρασιτιά αλλά απ' τη «Ταθία» όλα τα περίμενε κι έτσι η ίδια δεν ζήτησε φωτογραφία.

Καθίσαμε να φάμε, το ένα τραπέζι απ' τα δυο που είχαμε ενώσει ήταν αρκετούς πόντους χαμπρότερο αλλά ποιος ασχολιόταν,

Συνέχεια στη σελ. 3

« Ένα γομάρι θύμισες »

Γράφει η **Πόπη Γαβριλάκη**

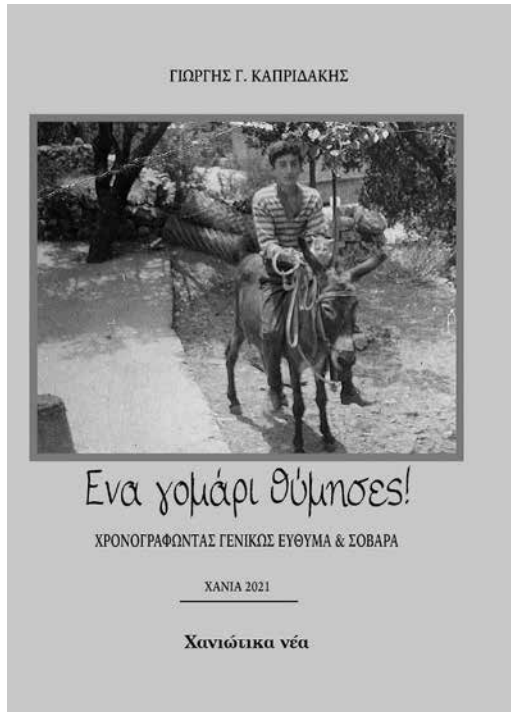
Ξεχειλίζει λεβεντιά και φιλότιμο το πρώτο βιβλίο του **Γιώργη Καπριδάκη** το οποίο κυκλοφορήθηκε από τις εκδόσεις των Χανιώτικων Νέων.

Ξεφυλλίζοντάς το, σελίδα τη σελίδα, ανακαλύπτεις ένα συγγραφέα από τη μια συναισθηματικό όπου χρειάζεται κι από την άλλη ρεαλιστή, επίκαιρο κι ενημερωμένο.

Οι ιστορίες του ξεπηδούν από τα βήθη των χρόνων. Σκαρφαλώνουν στις ψηλές Μαδαρίτικες κορφές. Σφυρίζουν ανάμεσα σε φαράγγια και ρεματιές. Παίρνουν τ' ανάπλαγα τις πλαγιές και κοντοστέκονται στα καφενεία του τόπου. Τρυπώνουν στις παρυφές της λαϊκής θυμοσοφίας και στέλνουν χαιρετισμούς σ' όσους βαροπατούν τη γη που τους γέννησε.

Τα ολόμαυρα κροσσωτά μαντίλια της αφήγησής του, με την ευλογημένη ντοπιολαλιά, την ευγένεια του σοφού γεροντικού λόγου και την αμόλευτη από γραμματικά τερτίπια λιτή σύνταξη και οικονομημένη ομιλία, στάζουν βουνίσια αξιοπρέπεια και ανθρώπινη περπφάνια.

Ξεχειλίζει το βιβλίο του από βαθειά ευγνωμοσύνη στους γεννήτορές του και στην παράδοση του τόπου. Τα μέτρα και τα όρια της γραφής του δεν ξεπερνούν την ανθρώπινη περίπτωση. Με πηγαίο και γνήσιο χιούμορ, γίνεται τολμηρός, έως και αιχμηρός προκειμένου να στηλιτεύσει και να αγανακτήσει. Εκπλήσσεται και θυμώνει με το άδικο και μαστιγώνει με σκωπτικό λόγο τη διαφθορά και την παντελή έλλειψη αρχών και αξιών στη διοίκηση. Αναδεικνύει το αυτονόητο, καγχάζει την απρέπεια, στέκεται θετικά και διεκδικητικά μπροστά στα ανθρώπινα δικαιώματα, χωρίς να ξεχνά και τις υποχρεώσεις του σύγχρονου και υπεύθυνου ανθρώπου.

Με βαθειά δημοκρατικές αντιλήψεις όπως αυτές αναφέρονται στις συνταγματικές μας κατακτήσεις. Ιδιαίτερα ευαίσθητος μπροστά στην καταχρηστική άσκηση κάθε λογής εξουσίας. Δεν αφήνει στο απυρόβλητο ούτε τον ανώνυμο διπλανό και δεν αποφεύγει να ελέγξει την υπερβολή και το ξεστράτισμα του γνωστού, φίλου ή δικού του. Μέσα από τις ιστορίες του προβάλλει το προφίλ του πολίτη με θέση και άποψη στα τεκταινόμενα, ο οποίος παίρνει αποστάσεις από την αγέλη και δεν πάει κι έρχεται άκριτα στις άνωθεν εντολές.

Ο ιδιόλεκτος λόγος του αρθρώνεται πηγαίως, αγνός κι εύστοχος. Ουσιαστικός, στακάτος κι ολοζώντανος, ρέει κι αγγίζει τα περισσότερα θέματα της καθημερινότη-

τας προτείνοντας λύσεις που απορρέουν από το αυτονόητο και φυσικό δίκιο, που στο πέρασμα του χρόνου, έχει γλωσσικά κωδικοποιήσει ο τόπος.

Το σεμνό δημιουργήμα του Γιώργη ευωδιάζει αρχές και ήθος. Επιβάλλει αρχετυπικά μέτρα κι επαναφέρει λυτρωτικές ισορροπίες

Λόγος και θύμισες, γράδο για τους επερχόμενους.

Δεν είμαι σίγουρη αν με δυο τρεις αναγνώσεις μπορείς να συνειδητοποιήσεις την αξία της ριζιμιάς καταγωγής των ζωντανών ιστοριών του Γιώργη.

Ούτε ειδική είμαι ούτε έχω σφαιρική άποψη επί του θέματος. Δυο γραμμές αραδιάζω για να τον ευχαριστήσω που μπήκε στον κόπο να μου στείλει το βιβλίο του. Αν και μπήκα σε μεπελάδες ψάχνοντας το τι και το πώς του συμπυκνωμένου πλούτου και το δείκτη γλωσσικής ποικιλίας του ιδιόλεκτου λόγου του, γέλασα και χάρηκα διαβάζοντάς το.

Μπήκε όμως κι ο ίδιος σε μεπελά με τις ιστορίες του. Να διαφυλάξει το αφηγηματικό πλαίσιο και τις τεχνικές που ο ίδιος όρισε. Τα μέτρα και οι δύσκολοι κανόνες του γεννούν αναμονή και προσδοκίες στον αναγνώστη του.

Αν με το πρώτο του βιβλίο ο Γιώργης Καπριδάκης, απέδειξε ότι διαθέτει αρετές προικισμένου αφηγητή, σαν το «γομάρι» του τίτλου από δω και πέρα, η ευθύνη που φόρτωσε στις πλάτες του έτσι που αδημονούμε για το επόμενο βήμα του.

Καλοτάξιδο το βιβλίο σου, Γιώργη και καλά μελλοντικά γραψίματα!

Συνέχεια από τη σελ. 2

τα εδέσματα στη μέση, εκεί κι η πιατέλα με τις πατάτες. Πρέπει να είχε βγει η 4^η τηγανιά, υπήρχε και μεζές βέβαια, σαλάτες, η παρέα είχε βρει ρυθμό, κάναμε σ' υγείες με μπύρες, η Ελένη είχε το ύφος του δικαιωμένου για την ιδέα της να σταματήσουν στους Αρμένους, κάθισε κι ο πατέρας μου. Μόνο η μάννα ήταν όρθια, από τις παραστιές στο τραπέζι, που και που καμιά μπουκιά, είχε ήδη τσουγγρίσει με όλους κι είχε δρέψει τις δίκαιες δάφνες της.

-Ταθία ευχαριστώ πολύ... είπε η Ελένη και το πίστευε.

Κι εκεί είχαμε το ατύχημα. Βγάζοντας η μητέρα μου τις πατάτες βιαστικά απ το τηγάνι ξανά και ξανά με την τρυπητή κουτάλα, χυνόταν λάδι στην εξωτερική πλευρά του τηγανιού που πήγαινε να βρει τη δυνατή φωτιά από κάτω. Τη βρήκε κι ήταν σειρά της τώρα ν' ανέβει στο τηγάνι. Το θέαμα ήταν συναρπαστικό. Η φωτιά είχε τουλάχιστον μισό μέτρο ύψος πάνω απ' το

τηγάνι το οποίο δύσκολα διακρινόταν γιατί είχε φουντώσει κι η φωτιά από κάτω. Κοιτούσαμε έκπληκτοι, μόνο ο πατέρας μου κι ένας Ολλανδός σηκώθηκαν από τις θέσεις τους. Η μητέρα όμως δεν αιφνιδιάστηκε, εκ των υστέρων θα πω ότι πρέπει να είχε αντιμετωπίσει ξανά τέτοια απείθαρχη φωτιά.

-Φέρε μου εφημερίδες... φώναξε στον πατέρα μου και την ίδια στιγμή πιάνει με το δεξί το τηγάνι και με τ' αριστερό το καπάκι απ τη διπλανή κατσαρόλα. Μ' αυτό ταπώνει το τηγάνι που ήδη έχει τραβήξει απ τη φωτιά, πνίγει τη φλόγα και τα στρέφει και τα δυο 90 μοίρες κατακόρυφα πάνω από καθαρό χώμα αφήνει μόνο το παλιό λάδι να πέσει κάτω, τα οριζοντιώνει πάλι και με εφημερίδες σκουπίζει πολύ καλά το τηγάνι παντού. Νέο λάδι και ξανά το τηγάνι στη θέση του.

Οι τηγανισμένες σε παραστιά πατάτες έχουν τη δική τους γεύση, ξέρω πως δε λέω κάτι καινούργιο. Τώρα όμως αυτές, της τελευταίας τηγανιάς, θα σε παραξένευαν αν δεν ήξερες τι είχε προηγηθεί. Όμως η μητέρα μου τις σερβίρισε κι αυτές μετά

από λίγο στην ίδια πιατέλα. Δοκίμασε ο πατέρας μου, πήρα κι εγώ, δοκίμασαν και μερικοί Ολλανδοί. Απέναντι μου είχα τον Μάρκο, κοίταζε την πιατέλα και κρατούσε το ποτήρι του το νερό, το ύφος του έδειχνε πως φοβόταν πιθανή αναζωπύρωση.

Μόλις η οικοδέσποινα αντιλήφθηκε τη σχετική αμηχανία έβαλε μπροστά τα γερμανικά της Κατοχής. Την είχα ξαναπετύχει τη μητέρα μου να «μιλάει γερμανικά». Θες η ευγένεια των εκάστοτε συνομιλητών της, θες τα εδέσματα που πάντα υπήρχαν και γεφύρωναν την απόσταση, αυτές οι λίγες γερμανικές λέξεις που ήξερε δεν την είχαν προδώσει ποτέ. Έτσι και τώρα:

-Essen gut...

Μετά έδειχνε τις πατάτες, κατόπιν την παραστιά κι έλεγε:

-Nein Problem...

Εντέλει όλα τα παιδιά δοκίμασαν απ τις πατάτες flambé. Στη μεταστροφή τους είχε βοηθήσει και η θέα του ενεργού πάλι τηγανιού που σε λίγο θα τους έδινε και κάτι νόστιμα τριγωνικά τυροπιτάκια.

Παρουσίαση του βιβλίου της Δήμητρας Μαραγκουδάκη «Οι 12 άθλοι ενός μαθητή»

Η Δήμητρα Μαραγκουδάκη γεννήθηκε και μεγάλωσε στα Χανιά. Ολοκληρώνοντας τις σπουδές της στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Ρεθύμνου επιθυμώντας να ασχοληθεί με την ειδική εκπαίδευση πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στην Ειδική Αγωγή (2014) και λίγα χρόνια αργότερα στην Εκπαιδευτική Ψυχολογία (2018). Μέσα σ' αυτό το διάστημα έμαθε τη γραφή Braille, εμπάθνυε με σεμινάρια στον τομέα της ειδικής αγωγής και εξειδικεύτηκε στην art therapy. Αγαπά πολύ τη ζωγραφική με την οποία ασχολείται από παιδί και δε χάνει ευκαιρία να εμπλέξει την τέχνη με το εκπαιδευτικό έργο. Τα τελευταία χρόνια εργάζεται ως ειδική παιδαγωγός τόσο στην ιδιωτική όσο και στη δημόσια εκπαίδευση και δραστηριοποιείται εθελοντικά στον Σύλλογο Asperger Χανίων.

Το βιβλίο της εκπαιδευτικού Δήμητρας Μαραγκουδάκη «Οι 12 άθλοι ενός μαθητή» παρουσιάστηκε, με την διευθύντρια του 11^{ου} Δημοτικού Σχολείου, Μαρία Κληματσάκη, να διατυπώνει πρόταση «να μπει στη λίστα των σχολικών εγχειριδίων, για τη διδακτική της γραμματικής και της

ορθογραφίας».

Η παρουσίαση έγινε με μεγάλη συμμετοχή εκπαιδευτικών και των φίλων του βιβλίου στον κήπο του Porto Veneziano

Hotel. Την εκδήλωση διοργάνωσαν ο Σύλλογος Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Χανίων και οι Εκδόσεις Ραδάμανθους.

Μίλησαν οι: **Γιώργος Βαγιωνής**, Παιδοψυχίατρος, **Μαρία Κληματσάκη**, Διευθύντρια του 11ου Δημοτικού Σχολείου Χανίων, **Γιώργος Παύλου**, Εκπαιδευτικός, **Φαντζίκη Ιωάννα**, Συμβουλευτική Ψυχολόγος, **Χρήστος Τσαντής**, Σύμβουλος Ψυχικής Υγείας -Υπεύθυνος των Εκδόσεων Ραδάμανθους. Αφήγηση και τραγούδι: **Άννα Βερυκάκη**, Νηπιαγωγός. Μουσική και τραγούδι: **Γεράσιμος Βερυκάκης**, Φιλόλογος -Μουσικός. Σύμφωνα με ανακοίνωση των εκδόσεων Ραδάμανθους, η κα Κληματσάκη σημείωσε μεταξύ άλλων ότι «διαβάζοντας αυτό το βιβλίο θα καταφέρουν να βάλουν αρκετά γκολ στην περιθωριοποίηση και τον στιγματισμό οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, αφού τους δίνει λύσεις εφικτές, μέσα από την εικόνα και τα σκίτσα (μια εικόνα ισοδυναμεί με χίλιες λέξεις) ώστε τα δύσκολα και ακατόρθωτα ... να γίνονται εύκολα και πραγματοποιήσιμα».

Η κοίμηση της Θεοτόκου

Η Κοίμηση της Θεοτόκου στις 15 Αυγούστου, αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες γιορτές της Χριστιανοσύνης και περιλαμβάνει το θάνατο και την ταφή της Παναγίας.

Στο χωριό μας, όπως κάθε χρόνο, στο όμορφο εκκλησάκι «Η κοίμηση της Θεοτόκου» γιορτάστηκε με ιδιαίτερη λαμπρότητα και ευλάβεια η Παναγία. Οι συγχωριανοί μας, μικροί και μεγάλοι, γέμισαν τον προαύλιο χώρο της εκκλησίας και γεύτηκαν τους ευλογημένους άρτους.

Η «Ε» εύχεται σε όλες/όλους τους συγχωριανούς να είναι πάντοτε υγιείς και να γιορτάσουμε πάλι όλοι μαζί στο χωριό μας τον 15Αύγουστο!!

Ορκίστηκε νέος Πρόεδρος της Τ.Κ. Αρμένων ο Καλλιβρετάκης Στέλιος

Ορκίστηκε την Πέμπτη 8 Σεπτεμβρίου 2022, στη θέση του προέδρου, ο επόμενος κοινοτικός σύμβουλος σε σταυρούς προτίμησης της Τοπικής Κοινότητας Αρμένων, κύριος **Καλλιβρετάκης Στυλιανός** μετά από την έγγραφη παραίτηση του Χαιρέτακη Βασίλη.

Ο Βασίλης, όπως αναφέρει στο έγγραφό του, προχώρησε στην παραίτησή του λόγω επαγγελματικών και οικογενειακών υποχρεώσεων, όπου δεν του επιτρέπουν να ασκήσει τα καθήκοντά του.

Παραστάσεις Καραγκιόζη

Πλήθος παιδιών, αλλά και μεγάλων, απόλαυσαν και φέτος, τον Αύγουστο τις παραστάσεις Καραγκιόζη από το θέατρο σκιών του καλού φίλου των Αρμένων, **Νίκου**

Μπλαζάκη που διοργάνωσε με ιδιαίτερη επιτυχία ο Πολιτιστικός Σύλλογος Αρμένων, για τα μικρά συγχωριανάκια μας και...όχι μόνο!! Συγχαρητήρια στους διοργανωτές

και στον καραγκιοζοπαίκτη που όχι μόνο διασκέδασε τους μικρούς μας φίλους, αλλά συμβάλλει στην γνωριμία και την διατήρηση της παράδοσης.

Αγώνας δρόμου στη μνήμη του Γιώργου Καστρινάκη

Την τελευταία Κυριακή του Ιουλίου, πραγματοποιήθηκε ο αγώνας δρόμου «Τρέχουμε με τον Κοιλιάρη» στα χωριά του Στύλου, των Αρμένων και των Καλυβών του Αποκορώνου.

Ο φετινός αγώνας αφιερώθηκε στη μνήμη του Γιώργου Καστρινάκη και συνδιοργανώθηκε από τον Δήμο Αποκορώνου, τον Πανελλήνιο Σύνδεσμο Νεφροπαθών «Γιώργος Καστρινάκης» και την Ομοσπονδία Σωματείων Αποκορώνου Αττικής, με στόχο την ευαισθητοποίηση του κοινού στην προσπάθεια βελτίωσης της ποιότητας ζωής των νεφροπαθών και σε θέματα που αφορούν στις μεταμοσχεύσεις, τη δωρεά οργάνων και ιστών, την αιμοδοσία, του υγιεινού τρόπου ζωής καθώς και της προσφοράς και της αλληλεγγύης.

Η συμμετοχή μικρών και μεγάλων στον αγώνα δρόμου ήταν συγκινητική, γιατί αψηφώντας την ζέστη έδωσαν ένα μήνυμα ζωής και αισιοδοξίας, επισημαίνοντας παράλληλα την σημασία της αλληλεγγύης προς τους συμπολίτες μας που έχουν ανάγκη μέσω της δωρεάς οργάνων και ιστών και της αιμοδοσίας.

Το Πρωτομαγιάτικο στεφάνι

Τηρήθηκε και φέτος στο χωριό μας το έθιμο του κάψιμου του Πρωτομαγιάτικου στεφανιού στη γιορτή του Άη-Γιάννη.

Στην Πλατεία του χωριού, συγκεντρώθηκαν, με πρωτοβουλία του Πολιτιστικού Συλλόγου Αρμένων, τα παιδιά του χωριού και έκαψαν το στεφάνι της Πρωτομαγιάς, πηδώντας χαρούμενα πάνω από τη φωτιά.

Ευχόμαστε του Χρόνου οι γενικότερες συνθήκες να είναι ευνοϊκότερες και το κάψιμο του Πρωτομαγιάτικου στεφανιού να γίνει, όπως στην προ-πανδημίας εποχή, στην γιορτή του Κλήδονα!

Οι πηγές των Αρμένων και οι πληγές των «επενδυτών»

Γράφει ο Νίκος Χριστοδουλάκης

Πριν μερικούς μήνες και υπό συνθήκες μυστικότητας, η ιστορική περιοχή των πηγών στους Αρμένους Αποκορώνου πωλήθηκε σε ξένους επενδυτές χωρίς καμιά ενημέρωση των αρμόδιων φορέων για τις συνέπειες που θα είχαν τα σχέδια τους στην τοπική κοινωνία. Η πιο σημαντική θα είναι η αυθαίρετη ιδιοποίηση του πιο χαρακτηριστικού δημόσιου αγαθού: του νερού και η απαγόρευση του πάγιου δικαιώματος πρόσβασης των κατοίκων σε αυτό. Όταν τα νέα άρχισαν να κυκλοφορούν, δεν φάνηκε καμιά αντίδραση, μερικοί ίσως και να επιδοκίμασαν που θα γίνει επιτέλους κάποια «σημαντική επένδυση στο χωριό». Χάθηκε έτσι πολύτιμος χρόνος και μόνο όταν φάνηκαν οι πολεοδομικές αυθαιρεσίες των κατασκευών, άρχισε μια γενικευμένη κινητοποίηση εναντίον της επένδυσης και των στόχων της.

Γιατί η επένδυση πρέπει να ακυρωθεί

Αν και η επισήμανση των κατασκευαστικών παραβιάσεων δίνει μια σειρά επιχειρημάτων για να επανεξεταστεί η επένδυση, πιστεύω πως το πρόβλημα που δημιουργείται είναι κατά πολύ μεγαλύτερο και σοβαρότερο. Ο μόνος τρόπος να αντιμετωπιστεί είναι η **πλήρης και οριστική ακύρωση της επένδυσης**, καθώς και κάθε ανάλογης προσπάθειας ιδιοποίησης του χώρου των πηγών στο όνομα μιας δήθεν ανάπτυξης. Πέραν από τις διατάξεις της πολεοδομίας που παραβιάζονται, υπάρχουν και άλλα διαχρονικά επιχειρήματα και αιτιάσεις, όπως τα εξής:

Πρώτον, ο χώρος των πηγών συνιστά την ιστορική ταυτότητα των Αρμένων που εποικίστηκαν από του Βυζαντινούς ακριβώς λόγω της ύπαρξης των νερών. Μάλιστα και άλλα μέρη της Κρήτης με το ίδιο τοπωνύμιο εποικίστηκαν την ίδια περίοδο γιατί είχαν παρόμοιες πηγές που τους εξασφάλιζαν ύδρευση και άρδευση για την επιβίωση τους. Η οποιαδήποτε προσπάθεια ιδιοποίησης των πηγών δεν είναι απλώς μία «παράβαση» αλλά ευθεία κατάργηση της ιστορίας του τόπου.

Δεύτερον, επειδή στον ίδιο χώρο των πηγών και στον παρακείμενο πλάτανο συντελέστηκαν κορυφαία ιστορικά γεγονότα που καθόρισαν την ιστορία όχι μόνο των Αρμένων αλλά και της Κρήτης ολόκληρης, όπως για παράδειγμα η Επαναστατική Συνέλευση του 1822. Εάν τώρα επιτραπεί να αποκλειστούν οι πηγές από τους πολίτες, είναι σαν να διαγράφεται όλη η ιστορική πορεία και τα μεγάλα γεγονότα που την σημάδεψαν.

Τρίτον, διότι το επίδικο ζήτημα είναι το νερό, το οποίο όχι μόνο είναι διαχρονικά

συνυφασμένο με την επιβίωση του τόπου αλλά αποτελεί και βασικό δημόσιο αγαθό και ως εκ τούτου η πρόσβαση σε αυτό πρέπει με κάθε τρόπο να είναι ανεμπόδιστη και η διαχείριση του ορθολογική. Η υποχρέωση αυτή πηγάζει από το άρθρο 24, παρ. 1 του Συντάγματος που επιτάσσει την προστασία του περιβάλλοντος, καθώς και από την Οδηγία 2000/60 της Ευρωπαϊκής Ένωσης που θεωρεί το νερό ως κληρονομιά που οφείλουμε να προστατεύουμε.

Με τον νόμο 3199 του 2003, η Ελλάδα έχει ήδη εντάξει τις απαιτήσεις της ΕΕ στο εθνικό δίκαιο και γι αυτό η προστασία των νερών αποτελεί προϋπόθεση για την εφαρμογή οποιασδήποτε επενδυτικής πρό-

Από τις συνεδριάσεις των κατοίκων των Αρμένων τις Τετάρτες του καλοκαιριού.

τασης σχετίζεται με αυτά. Με απλά λόγια, η προσπάθεια αυθαίρετης ιδιοποίησης των πηγών των Αρμένων θα έθετε σε μείζονα κίνδυνο την αειφορία τους και κατά συνέπεια συνιστά ουσιαστικό λόγο ακύρωσης κάθε σχετικού επενδυτικού σχεδίου.

Τέταρτον, η υλοποίηση μιας τουριστικής ή άλλης επένδυσης σε ένα σχετικά μικρό ιστορικό οικισμό είναι αδιανόητη χωρίς μια μακρά εξεταστική και συμβουλευτική διαδικασία με τους φορείς της Αυτοδιοίκησης και τους κατοίκους, προκειμένου να μην απειληθούν ιστορικά, αισθητικά και περιβαλλοντικά κεκτημένα αιώνων. Θα πρόσθετα ότι η ευθύνη απέναντι σε αυτά τα κεκτημένα έπρεπε να είχε οδηγήσει και τους προηγούμενους ιδιοκτήτες σε μια ενδελεχή εξέταση των προοπτικών της επένδυσης προς το ευρύτερο συμφέρον της τοπικής κοινωνίας και όχι μόνο το στενότερο δικό τους. Μπροστά σε αυτές τις μείζονες απαιτήσεις, ωχριούν οι προσπάθειες να εμφανιστούν δήθεν πειστήρια δικαιωμάτων για την ιδιοκτησία και αυθαίρετη χρήση των

πηγών, και καλό θα είναι να εγκαταλειφθούν γιατί βάνουσα προσβάλλουν την νοημοσύνη και την ιστορική ευαισθησία των κατοίκων.

Συμπέρασμα

Γίνεται προφανές από όλα τα παραπάνω ότι το σχεδιαζόμενο ανοσιούργημα στις πηγές των Αρμένων συνιστά όχι μόνο πολεοδομική αυθαιρεσία, αλλά κυρίως ιστορική παραχάραξη, περιβαλλοντική απειλή και ευθεία παραβίαση του Συντάγματος, των Οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των νόμων του ελληνικού κράτους. Θα είναι μια κακή επένδυση και οι κακές επενδύσεις δεν συντελούν στην ανάπτυξη ενός τόπου, αλλά στην υποβάθμιση του. Θα αποδειχθούν ανώφελες και για τους ίδιους που τις κάνουν, γιατί στο κάτω-κάτω κανείς δεν θα θέλει να επισκέπτεται και να μένει σε ένα τόπο, προσβάλλοντας τόσο βάνουσα τις διαχρονικές ευαισθησίες αυτών που τους φιλοξενούν.

Για τους λόγους αυτούς, μοναδική πλέον διέξοδος είναι η πλήρης και ολοκληρωτική ακύρωση της πώλησης και της σχεδιαζόμενης τουριστικής επένδυσης. Μετά, ο Δήμος και η Περιφέρεια οφείλουν να προβούν σε μία μελέτη προστασίας των πηγών, όπως προέβλεπε ο νόμος του 2003 αλλά δυστυχώς δεν υλοποιήθηκε όταν έπρεπε. Και φυσικά, να απαιτούν και να έχουν αποφασιστική γνώμη σε κάθε είδους επένδυση σχετικά μεγάλης κλίμακας που θα επηρεάσει τις συνθήκες, την εικόνα και τα σύμβολα μιας περιοχής.

Λόγω της αυξημένης καλοκαιρινής ύλης, το δεύτερο μέρος από το βιβλίο των **Γιάννη Κ. Λεντάρη** και **Γιώργου Ι. Λεντάρη**, «ο Αποκόρωνας και οι Άνθρωποί του» θα συνεχιστεί στο επόμενο τεύχος.

Νέα παράταση για το Κτηματολόγιο

Νέα παράταση για την υποβολή των δηλώσεων στο Κτηματολόγιο δόθηκε έως **18 Οκτωβρίου 2022** για την **υποβολή δηλώσεων ακίνητης περιουσίας** στους Δήμους Χανίων, Αποκορώνου, Σφακίων, Καντάνου - Σελίνου, Πλατανιά και Κισσάμου της Π.Ε. Χανίων, στο **Εθνικό Κτηματολόγιο**.

Οι πηγές των Αρμένων δεν (μπορεί να) είναι ιδιωτικές. (Μα τελικά, θα ξεπουλήσουμε τα πάντα;)

Γράφει ο Μιχάλης Ανδριανάκης

Διαβάζουμε τελευταία για μια «καταιγίδα» τουριστικών επενδύσεων στον τόπο μας, που κινδυνεύει να παρασύρει ό,τι είχε απομείνει (ή μισοαπομείνει) όρθιο. Τόποι μοναδικού κάλλους και αξίας μπήκαν στο στόχαστρο ντόπιων και ξένων επενδυτών με απρόβλεπτες συνέπειες για το μέλλον του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος του Νομού.

Μεγάλο θέμα έχει ανακύψει και με την επιχειρούμενη ιδιωτική τουριστική επένδυση στο χώρο των πηγών των Αρμένων Αποκορώνου. Πρόκειται για ένα χώρο με ιδιαίτερη σημασία, αφού από τις πηγές αυτές υδρεύεται και αρδεύεται μια μεγάλη περιοχή, ενόψει και της καλπάζουσας κλιματικής αλλαγής, όπου το νερό εξελίσσεται σε ένα πολύτιμο αγαθό σε έλλειψη, αναγκαίο για την επιβίωσή μας. Όταν μάλιστα ο χώρος έχει και ιδιαίτερη ιστορική και αρχαιολογική σημασία, το πράγμα δεν μπορεί να περάσει «στο ντούκου».

-Από τις πλούσιες αυτές πηγές ξεκινά ένα ρέμα, το οποίο μάλιστα έχει ιδιαίτερη σημασία λόγω της ποιότητας και χρησιμότητας των νερών του. Ένα ρέμα, αν δεν κάνω λάθος, σύμφωνα και με τον τελευταίο Δασικό Νόμο θεωρείται «Δημόσια έκταση», ενώ υπάρχει και πλούσια σχετική με τα ρέματα Νομοθεσία. Και αυτό το επιβεβαιώνω από ανάλογη προσωπική μας υπόθεση στον Τερσανά, όπου «έκοψαν» ένα τμήμα από το κτήμα της +αδελφής μου για τη διαμόρφωση της κοίτης ενός ρέματος (το οποίο μάλιστα δεν τρέχει νερό), χωρίς καν να ρωτήσουν. Άρα ένα ρέμα θα πρέπει να είναι οριοθετημένο και από τις δυο πλευρές, ιδιαίτερα αν είναι τόσο ζωτικής σημασίας για κάποιες χιλιάδες ανθρώπους και ανεξάρτητα αν υπάρχουν μακροχρόνια ιδιοκτησιακά δικαιώματα, κατά τα άλλα νόμιμα.

-Το δεύτερο έχει να κάνει με την ύπαρξη Αρχαιολογικού χώρου μέσα στον οικισμό των Αρμένων, ανεξάρτητα αν έχει κηρυχθεί και οριοθετηθεί μέχρι σήμερα. Σε μικρή απόσταση βόρεια των πηγών υπάρχει η εκκλησία του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου του 16ου αιώνα, μέσα στην οποία από ανασκαφικές έρευνες που πραγματοποιήσαμε πριν από μερικά χρόνια, αποκαλύφθηκαν τα λείψανα μιας παλιότερης εκκλησίας του 13ου αιώνα και πιο κάτω μιας παλαιοχριστιανικής βασιλικής του 6ου αιώνα με ψηφιδωτά δάπεδα, που επεκτείνεται ανατολικά τουλάχιστον μέχρι τον πλάτανο της πλατείας και από τις άλλες πλευρές σε απροσδιόριστη απόσταση. Μάλιστα με τη σύμφωνη γνώμη της Ενορίας Αρμένων, προχωρήσαμε με ιδιόρρυθμο τρόπο στην ανάδειξη όλων των οικοδομικών

φάσεων. Αυτό και η κατά τις ιστορικές πηγές εγκατάσταση Αρμενίων από το Νικηφόρο Φωκά (στους οποίους οφείλεται και το όνομα Αρμένιοι), δείχνουν τη διαχρονική συνέχεια του οικισμού. Από τον αρχαιολόγο +Μανόλη Μπορμπουδάκη επίσης, αναφέρεται η ύπαρξη μιας ακόμη παλαιοχριστιανικής βασιλικής κάτω από την εκκλησία της Παναγίας στα νότια, επίσης σε μικρή απόσταση από τις πηγές, η οποία υπέστη κάποιες καταστροφές κατά την ανακαίνιση της νεότερης εκκλησίας. Άρα αναφερόμαστε σε ένα τουλάχιστον παλαιοχριστιανικό οικισμό καθόλου ασήμαντο, μέσα στους Αρμένους.

Στο χώρο της προτεινόμενης επένδυσης βρισκόταν ο ιστορικός «πλάτανος του Μπουρνάζου» κάτω από τον οποίο πραγματοποιήθηκε η «Κρητική Συνέλευση» στις 22 Μαΐου 1822 και υπογράφηκε από τους Κρητικούς το Σύνταγμα της Επιδαύρου και η «Συνέλευση των Κρητών» το 1897 με την ηγετική παρουσία του Ελευθερίου Βενιζέλου. Ο πλάτανος βέβαια κάπκε και

σήμερα μια πλάκα θυμίζει την ιστορικότητα του χώρου, η απόδοση τιμής όμως στα γεγονότα δεν εξαλείφεται. Ο χώρος είναι ιστορικός.

Δεν θα σχολιάσω τις μέχρι σήμερα ευθύνες και παραλείψεις του Κράτους, της Αυτοδιοίκησης, αλλά και των κατοίκων, που επέτρεψαν την απαράδεκτη χρήση του άμεσου χώρου των ζωτικών αυτών πηγών, χωρίς ουσιαστικά, ή με ανεπαρκή μέτρα προστασίας και υγιεινής, ή την αγνόηση της ιστορικότητάς του. Ανεξάρτητα με το φερόμενο ιδιοκτησιακό καθεστώς, θα έπρεπε προ πολλού να είχαν γίνει οι ενέργειες, που προβλέπονται. Ας το «καταπιούμε» όμως, σαν μια γενικότερη πολιτική διαχείρισης των χώρων μέχρι σήμερα. Όμως αυτό μπορεί να γίνει οποιαδήποτε στιγμή, όπως ισχύει και για πολλές άλλες ανάλογες παραλείψεις του παρελθόντος, ακόμη και αν δεν έμπαινε το πρόσφατο θέμα της επένδυσης.

Ποια είναι η λύση σήμερα; Η τήρηση των νόμων:

-Οριοθέτηση του ρέματος, που ξεκινά από

τις πηγές και τήρηση των αποστάσεων από τις όχθες του, όπως προβλέπεται από τη σχετική Νομοθεσία. Ό,τι ανήκει στο Κράτος, ανήκει στο Κράτος, ό,τι ανήκει στον ιδιώτη, στον ιδιώτη, χωρίς «πολλά-πολλά».

-Τήρηση των περιβαλλοντικών όρων από όλους όσοι εμπλέκονται με ιδιαίτερη αυστηρότητα εξαιτίας της γειτνίασης με τις ιδιαίτερα πολύτιμες πηγές νερού και εξασφάλιση της **απόλυτης προστασίας** τους από οποιαδήποτε επέμβαση στον ιδιωτικό χώρο, που απομένει.

-Έλεγχος από την αρμόδια Εφορεία Αρχαιοτήτων, ανεξάρτητα αν ο χώρος είναι κηρυγμένος ως Αρχαιολογικός, για την επιβολή των όρων προστασίας πιθανών αρχαιοτήτων.

-Αναφορά στην Εφορεία Νεότερων Μνημείων για χαρακτηρισμό του χώρου ως «Ιστορικού Τόπου», μια και τα ιστορικά γεγονότα που συνέβησαν εκεί, είναι ιδιαίτερης σημασίας.

-Ο Δήμος και οι κάτοικοι καλώς ξεκίνησαν τις δικαστικές διαδικασίες αμφισβήτησης του ιδιοκτησιακού καθεστώτος, που θα πρέπει να τις συνεχίσουν, ώστε να διευκρινιστεί η κατάσταση.

-Αν παρ' ελπίδα υπάρξει αντίθετη προς το κοινό συμφέρον απόφαση, λόγω μακροχρόνιας (και με καλή πίστη θα έλεγα) διαχείρισης του χώρου από ιδιώτες, τότε να προχωρήσει ο Δήμος και το Κράτος στη διαδικασία της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης του χώρου για «λόγους Δημόσιου Συμφέροντος» (προφανείς στην εποχή που ζούμε με τις επικείμενες συνέπειες μάλιστα της κλιματικής αλλαγής).

-Να προχωρήσουν Δήμος και ΟΑΚ στην ουσιαστική εξυγίανση της πηγής αυτής και όλων των πηγών των Αρμένων και του Στύλου από οποιοσδήποτε βλαπτικές για το πολύτιμο νερό χρήσεις, καλύπτοντας τα μεγάλα κενά του παρελθόντος από μια παραδοσιακή (θα έλεγα και καλόπιστη) κατάσταση διαχείρισης των χώρων μέχρι σήμερα. Οι πρόσφατοι καθαρισμοί από το Δήμο είναι στη σωστή κατεύθυνση και νομίζω πως έδειξαν πολλά.

Η σημασία και η αξία του αντικείμενου προστασίας είναι μεγάλη και θα πρέπει να αναδειχτεί ο Δημόσιος και ιδιαίτερα ευαίσθητος χαρακτήρας του πάνω από οποιοδήποτε ιδιωτικό συμφέρον, αν δεν θέλουμε αύριο-μεθαύριο να «κτυπούμε τις κεφαλές μας».

Λύση η απαλλοτρίωση για τις πηγές των Αρμένων;

Τη λύση της απαλλοτρίωσης των πηγών Αρμένων προκειμένου να διαφυλαχθεί ο δημόσιος χαρακτήρας τους, προκρίνουν κάτοικοι και φορείς, με τον βουλευτή Χανίων του ΣΥΡΙΖΑ **Παύλο Πολάκη** να ενστερνίζεται το συγκεκριμένο αίτημα.

Ο κ. Πολάκης βρέθηκε στις πηγές την Κυριακή 31 Ιουλίου, αποδεχόμενος πρόσκληση της Οργάνωσης μελών ΣΥΡΙΖΑ Π.Σ. και κατοίκων της περιοχής, προκειμένου, όπως αναφέρει ανακοίνωσή του, «να ενημερωθεί σχετικά με την επιχειρούμενη αλλοίωση του περιβάλλοντος χώρου των πηγών από “επενδυτές” που σχεδιάζουν να κλείσουν τον χώρο των πηγών και να τον διαμορφώσουν σε αυλή ξενοδοχειακής μονάδας που αναγείρουν σε όμορο οικόπεδο». Στην επίσκεψη-ενημέρωση παρευρέθηκαν επίσης η πρώην Βουλευτής Χανίων κα Βάλια Βαγιωνάκη, ο επικεφαλής της Δημοτικής παράταξης «Αποκόρωνας η γη μας» κ. Παντελής Καραγιαννάκης, μέλη της Οργάνωσης μελών ΣΥΡΙΖΑ Π.Σ. και κάτοικοι της περιοχής.

Ο κ. Πολάκης ξεκαθαρίζει ότι «σεβόμαστε τις ιδιοκτησίες των ανθρώπων, αλλά είναι αδιαπραγμάτευτη αρχή μας, πως ουδείς δικαιούται να επιχειρήσει την αλλοίωση των πηγών, δυσχεραίνοντας με τον τρόπο αυτό την επισκεψιμότητα του περιβάλλοντος χώρου». Καλεί δε, τον Δήμο Αποκορώνου «να μην επιτρέψει επ-

ουδενί να συμβεί κάτι τέτοιο, και τον Δήμο Αποκορώνου και την περιφέρεια να προ-

χωρήσουν άμεσα στην απαλλοτρίωση του χώρου των πηγών και του περιβάλλοντος οικόπεδου. Ο Δήμος μετά την απαλλοτρίωση μπορεί να προχωρήσει στην κατάλληλη ανάπλαση, ώστε ο χώρος να αποτελέσει πόλο έλξης επισκεπτών και ταυτόχρονα να διασφαλιστεί η παροχή του υπέρτατου δημόσιου αγαθού του νερού των πηγών για τις υδρευτικές και αρδευτικές ανάγκες των κατοίκων των περιοχών που σήμερα εξυπηρετεί». «Σε αυτήν την κατεύθυνση θα εργαστώ με όλες μου τις δυνάμεις», δήλωσε ο κύριος Πολάκης.

Κλιμάκιο του ΚΚΕ στους Αρμένους Διασφάλιση του δημόσιου χαρακτήρα των Πηγών Αρμένων

Κλιμάκιο της Κομματικής Οργάνωσης του Πρώην Δήμου Αρμένων πραγματοποίησε περιοδεία στο χωριό των Αρμένων και επισκέφθηκε τις Πηγές της περιοχής.

Επικεφαλής του κλιμακίου ήταν ο Περιφερειακός Σύμβουλος με τη Λαϊκή Συσπείρωση και μέλος του Γραφείου Περιοχής Κρήτης, Αλέκος Μαρινάκης. Στο κλιμάκιο επίσης συμμετείχαν ο Νικήτας Μελισσάκης, δημοτικός Σύμβουλος με τη Λαϊκή Συσπείρωση στον Δήμο Αποκόρωνα και μέλος του

Τομεακού Γραφείου Χανίων του ΚΚΕ και ο γραμματέας της Τομεακής Επιτροπής Χανίων του ΚΚΕ, Αग्रιμάκης Σπύρος.

Το ΚΚΕ, όπως τονίζεται σε σχετική ανακοίνωση, «στηρίζει τον αγώνα των κατοίκων των Αρμένων, που διεκδικούν το αυτονόητο, δηλαδή να διασφαλιστεί με ευθύνη του κράτους, ο δημόσιος χαρακτήρας των Πηγών των Αρμένων και η ελεύθερη πρόσβαση σε αυτές από τους κατοίκους και τους επισκέπτες της περιοχής».

Από τον Αλέκο Μαρινάκη Παρέμβαση για τις πηγές Αρμένων

Η επερώτηση της Λαϊκής Συσπείρωσης Κρήτης, για την προστασία των πηγών των Αρμένων συζητήθηκε στο περιφερειακό συμβούλιο, την Πέμπτη 28 Ιούλη. Ο σύμβουλος της Λαϊκής Συσπείρωσης Αλέκος Μαρινάκης κατήγγειλε ως «απαράδεκτο το γεγονός ότι αμφισβητείται η ελεύθερη – ανεμπόδιση- πρόσβαση κατοίκων και επισκεπτών στις πηγές των Αρμένων και αναφέρθηκε στην πολύπλευρη σημασία των πηγών που βρίσκονται σε ένα τόπο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και από τις οποίες υδροδοτείται το μεγαλύτερο μέρος του Αποκόρωνα.

Παρεμβάσεις για την προστασία των πηγών των Αρμένων

Προσφυγή στη Δικαιοσύνη για να μείνει ανοιχτός ο κοινόχρηστος δρόμος

Παρεμβάσεις για την προστασία των πηγών των Αρμένων έκανε ο Δήμος Αποκορώνου ο οποίος, μετά τη μεταβίβαση ιδιωτικού ακινήτου στην οποία συμπεριλαμβάνεται ο κοινόχρηστος δρόμος, προσέφυγε στην Δικαιοσύνη και με αίτηση ασφαλιστικών μέτρων ζήτησε να μείνει ανοιχτός ο κοινόχρηστος δρόμος για τις υπηρεσίες του Δήμου, για τους κατοίκους και τους επισκέπτες των πηγών. Η εκδίκαση της αίτησης θα γίνει στο Ειρηνοδικείο Βάμου στις 26 Σεπτεμβρίου 2022.

Εκδηλώσεις για τις πηγές στους Αρμένους

«Δεμένες» με το χωριό οι πηγές. Άρρηκτα δεμένες με τον πολιτισμό, την κοινωνική και οικονομική ζωή, την ίδια την καθημερινότητα των κατοίκων του Αποκόρωνα είναι οι πηγές των Αρμένων και ο δημόσιος χαρακτήρας τους θα πρέπει να διαφυλαχθεί.

Αυτό μεταξύ άλλων επισημάνθηκε στις διήμερες εκδηλώσεις για τα νερά και τις πηγές των Αρμένων που ξεκίνησαν χτες και συνεχίζονται και σήμερα. Στο πλαίσιο της εκδήλωσης χτες το απόγευμα στο προαύλιο της Παναγίτσας παλιοί κάτοικοι κατέθεσαν

Ακολούθησε η τοποθέτηση του κ. Σταύρου που θυμήθηκε ότι οι χωριανοί «γέμιζαν από εκεί νερό τα μεσημέρια για το σπίτι τους, γιατί ήταν καθαρό και παγωμένο. Επίσης τις πηγές τις χρησιμοποιούσαν και ως ψυγείο και έβαζαν τις καρπούζες και τις γαζόζες». Παράλληλα, σημείωσε πως δεν έχει τηρηθεί η νομοθεσία που προβλέπει απόσταση 10 μέτρα από τις πηγές και ότι στην περιοχή έγιναν παρανομίες την εποχή της χούντας. «Δεν νοείται δημόσιος χώρος που να μην έχει πρόσβαση» κατέληξε ο κ. Χρήστος.

τις μαρτυρίες τους μπροστά στην κάμερα προκειμένου να καταγραφούν, όπως επίσης μίλησαν στο συγκεντρωμένο κοινό. Η κ. Φανή αφηγήθηκε στιγμές από τα παιδικά της χρόνια και ότι όλο το χωριό ζούσε γύρω από τις πηγές. «Το παιχνίδι μου ήταν πάντα στον Πλάτανο και υπήρχε ανοικτή διάβαση. Τώρα έμαθα ότι πουλήθηκε, με τον άνθρωπο δεν έχω πράμα, εμάς μας ενδιαφέρει να μην μας κλείσει τις πηγές γιατί είναι κοινό αγαθό. Πρέπει οι χωριανοί να μονομεριάσουμε και να διεκδικήσουμε το νερό που μας έπεμψε ο θεός, γιατί αργότερα θα εμπορευματοποιηθούν όλα» τόνισε χαρακτηριστικά.

Οι εκδηλώσεις συνεχίστηκαν με δημιουργικές δραστηριότητες για τα παιδιά και θεατρικό παιχνίδι.

Ο Αγροτικός Σύλλογος πρώην δήμου Αρμένων συμπαραστέκεται

Την **συμπαράστασή του** στον «αγώνα των κατοίκων των Αρμένων και του ευρύτερου Αποκόρωνα για την διασφάλιση του κοινόχρηστου χαρακτήρα της πρόσβασης στις πηγές του Πλατάνου στους Αρμένους που αμφισβητείται από κάποιο επενδυτή εκεί, ενώ είναι γνωστό σε όλους ότι από πολύ παλιά η πρόσβαση ήταν και είναι κοινόχρηστη», εκφράζει ο Αγροτικός Σύλλογος πρώην δήμου Αρμένων.

Καθαρισμός των πηγών στους Αρμένους

Για άλλη μια φορά, στο πλαίσιο των ασφαλιστικών μέτρων, ο Δήμος Αποκορώνου καθάρισε τις πηγές και τον περιβάλλοντα χώρο με ταυτόχρονη απομάκρυνση φερτών οικοδομικών υλικών που εμποδίζουν την προσβασιμότητα με μηχανήματα έργου προς τις πηγές.

Ανακοίνωση του Τοπικού Συμβουλίου και του Πολιτιστικού Συλλόγου

Με αφορμή τη δημόσια επιστολή των πρώην ιδιοκτητών του παρακείμενου των πηγών των Αρμένων ακινήτου προς τον Δήμαρχο Αποκορώνου, με την οποία τον κατηγορούν για λάθος χειρισμούς στο θέμα που έχει ανακύψει με τις πηγές του Πλάτανου, το Τοπικό Συμβούλιο και ο Πολιτιστικός Σύλλογος Αρμένων εξέδωσαν ανακοίνωση όπου εκφράζουν την αμέριστη συμπαράστασή τους προς τον Δήμαρχο, το πρόσωπο και τον θεσμό του Δημάρχου Αποκορώνου, και για τους χειρισμούς του, και δηλώνουν ότι όλες οι ενέργειες του Δήμου γίνονται με απόλυτη σύμπνοια και άριστη συνεργασία.

Δήλωση για το σοβαρό θέμα στις πηγές Αρμένων του Α. Μαργογιαννάκη

Τοποθετήθηκε στο σοβαρό θέμα που προέκυψε σε ότι έχει να κάνει με τις πηγές στους Αρμένους ο επικεφαλής της Μείζονος Αντιπολίτευσης στο Περιφερειακό Συμβούλιο Κρήτης, Αλέξανδρος Μαργογιαννάκης. Ο κ. Μαργογιαννάκης αναφέρει: «Οι πηγές στους Αρμένους έχουν ξεχωριστή σημασία για το περιβάλλον και την ιστορία όλου του Αποκόρωνα. Από αυτές αρδεύεται μεγάλο μέρος του κάμπου, υδρεύονται πολλοί κάτοικοι και αποτελούν σημείο αναφοράς

για τους ανθρώπους του τόπου μας. Καμία αξιοποίησή τους δεν μπορεί να γίνει χωρίς σεβασμό στον περιβαλλοντικό, ιστορικό αλλά και δημόσιο χαρακτήρα τους. Στηρίζω ως Αποκορωνιώτης τις προσπάθειες των συντοπιτών μου για την προστασία τους και θα φέρω το θέμα στο προσεχές Περιφερειακό Συμβούλιο».

Ο Α. Κουκλινός για τις πηγές στους Αρμένους

Σε δήλωσή του ο Περιφερειακός Σύμβουλος Α. Κουκλινός, εκφράζει την ανησυχία του για το μείζον θέμα των πηγών στους Αρμένους.

Παραθέτουμε δημοσίευμα του αείμνηστου **Χαράλαμπος Μπουρνάζου** όπως δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα μας στο τεύχος 34 το φθινόπωρο του 2004 και στα **Χανιώτικα Νέα** στις 6 Σεπτεμβρίου 2004.

Ο ιστορικός Πλάτανος Αρμένων Αποκορώνου

Ο -πάλαι ποτέ- ιστορικός Πλάτανος των Αρμένων, «τοπίον εξόχου καλλονής», όπως το χαρακτήριζε καταμαγεμένος, πριν έναν αιώνα περίπου, ο απεσταλμένος του Χανιώτικου «Ελευθέρου Βήματος», ο οποίος γράφει, μεταξύ άλλων υμνητικών, πως το «Κεφαλάρι της Κηφισιάς είναι νάνος πηγή απέναντι των πηγών του Αρμενιανού Πλατάνου».

Γράφει ο **Χαράλαμπος Μπουρνάζος**

Ο Ιωσήφ Χατζηδάκης, ήδη το 1881, αναφέρεται στο ιστορικό τοπίο ενώ, τον Οκτώβριο, του 1895 ο Αντ. Σπηλιοτόπουλος, απεσταλμένος του αθηναϊκού Τύπου, παραθέτει τον όρκο, που έδωσαν το 1822, οι πληρεξούσιοι της Κρήτης σ' αυτό το μέρος όπου συνήλθε η Επαναστατική των Κρητών Συνέλευσις. Τον Ιούλιο του 1896 οι ηγέτες της Επανάστασης - Μαθιός Μυλωνογιάννης, Γερμανός Αποστολάκης, Γεώργιος και Παρασκευάς Κοτζαμπασάκης, ο Δήμαρχος Αρμένων Παντελής Χατζημανωλάκης κ.α. - δίνουν στον Πλάτανο συνέντευξη Τύπου σ' έναν άλλον απεσταλμένο του αθηναϊκού Τύπου, τον διαπρεπή δημοσιογράφο και λόγιο Ν. Ι. Σπανδωνή.

Τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους, άλλος διαπρεπής δημοσιογράφος και ποιητής, ο Σπυρ. Δάσιος γράφει ότι «ένα κομμάτι από τον Παράδεισον είναι το περίξ του θαυμάσιου Πλατάνου εξελισσόμενον τοπίον». Πρόκειται, γράφει, για μία «απαράμιλλο καλλονή της φύσεως» και για «αληθή του θεού κήπον».

Στον «παμμεγέθη ωραίων Πλάτανον» των Αρμένων αναφέρεται στο «Ημερολόγιόν» του και ο Κυριακούλης Πιεράκος Μαυρομιχάλης. (Ο Μαυρομιχάλης ήρθε στους Αρμένους δυο φορές: τον Ιούλιο του 1896 ως επαναστάτης, και τον Μάρτιο του 1897 ως αξιωματικός του Επιτελείου του Ελληνικού στρατού του Τιμ. Βάσσου. Αξιωματικός εκπαιδευμένος στη

Γαλλία, έφθασε στον βαθμό του υποστρατήγου κι έγινε κατόπιν υπουργός).

Η «Γενική Επαναστατική των Κρητών Συνέλευσις» του Ιουνίου του 1897, στον Πλάτανο «έπηξε την φωλεάν της», όπως πληροφορούμαστε από ανταποκρίσεις «Εξ Αρμένων» του Ιουνίου του 1897, στην «Ακρόπολη», του Γραμματέα της Συνελεύσεως Σπ. Μαλατάκη.

Ο Κ. Κριτοβουλίδης στα «Απομνημονεύματα» του αναφέρει ότι στο μέρος αυτό «έγιναν και δυο συνελεύσεις των Κρητών».

Και η πλέον έγκυρος «Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια» (τόμος Ε', έκδοση 1928, λήμμα «Αρμένοι») αναφέρεται εις την «μεγάλην Πλάτανον υπό την οποίαν υπεγράφη, «κατά Μάιον του 1822» το Ελληνικόν πολίτευμα» κ.λπ.

Ο Μιχ. Δέφνερ, στο βιβλίο του «Οιδοπορικά εντυπώσεις από την Δυτικήν Κρήτην», Αθήνα 1928, αναφέρεται στην Επαναστατική Συνέλευση του 1822 και στην «δυνατή πηγή» του Πλατάνου Αρμένων.

Ο Ι. Νουχάκης, στο βιβλίο του «Κρητική Χωρογραφία...» (1903) γράφει για τον Πλάτανο των Αρμένων, κάτω από τον οποίο «εγένοντο αι ιστορικοί συνελεύσεις...». Ο Γ. Σουρής, που ήρθε στους Αρμένους τον Απρίλιο του 1904 για να δει τον φημισμένο Πλάτανο, τον οποίο και εγκωμιάζει κατόπιν στον «Ρωμηό» με αρκετούς στίχους, όπως τους παρακάτω:

**«Χαρήτε στόλων άρμενα
κι εληαίς και κορδονάκια,
και στους Αρμένους κάθομαι
κ' ακούω τ' αηδονάκια.
Εδώ στους ίσκιους τους πλατείς
των φοβερών πλατάνων
που τους ψηλώνουν γάργαρα
κι αστείρευτα νερά,
τι συνελεύσεις έγιναν
ηρώων καπετάνων
και πόσα δεν αντήχησαν
τουφέκια κλαγγερά».**

Ο Σπύρος Μελάς, ο πολυτάλαντος συγγραφέας και ακαδημαϊκός, επισκέφτηκε, το 1950, τον ιστορικό Πλάτανο, και, ενθουσιασμένος, από την σπάνια ομορφιά του τοπίου, γράφει τις εντυπώσεις του στο φιλολογικό περιοδικό του «Ελληνική Δημιουργία» όπου αναφέρεται, εγκωμιαστικά, στο κάλλος και την Ιστορία του.

Ο Στέργιος Σπανδάκης, στον δίτομο οδηγό του για την Κρήτη, αναφέρεται στην ιστορικότητα του τοπίου του Πλατάνου.

Ο Παντελής Πρεβελάκης, ο μεγάλος μας πεζογράφος, ποιητής και ιστορικός της τέχνης, ο οποίος εθαύμαζε και επισκεπτόταν συχνά τον Πλάτανο, στην ιστορική μυθιστορία του «ο Κρητικός», αφιερώνει αρκετές σελίδες στους Αρμένους και το φημισμένο τοπίο, όπου συνάχτηκαν, το 1897, οι κεφαλές της Κρήτης.

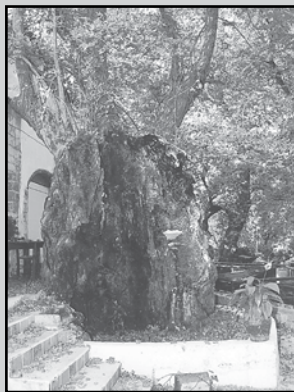
«Τι είταν εκείνο το Πλατάνι», αναφωνεί μαγεμένος.

Αναδημοσιεύουμε κείμενα και φωτο της «Ελευθερόπολις» σχετικά με τον ιστορικό Πλάτανο που βρισκόταν δίπλα από τις πηγές, που δημοσιεύθηκαν στο Τεύχος 21 το καλοκαίρι του και υπογράφονται από τον διευθυντή της Γιάννη Τσακίρακι.

Ο ιστορικός πλάτανος θύμα της νοτιάς

Ο πλάτανος μετά την πτώση του, και την ξύλευσή του. (Φωτό από τα «Χανιώτικα.Νέα» 23/04/2001)

Ο πλάτανος πριν την πτώση του, από την φωτογράφιση του Συλλόγου, 2000. (Φωτό Φ. Μανουσάκης)

Ο ιστορικός πλάτανος του χωριού μας, ο πλάτανος του «Μπουρνάζου», έπεσε άψυχος από τους δυνατούς ανέμους στις 21 Απριλίου 2001. Ο πλάτανος, ύψους περίπου 30 μέτρων, και άγνωστης ηλικίας, πολλά δημοσιεύματα τον αναφέρουν χιλίων ετών, ήταν αρκετά χρόνια σε κακή κατάσταση, λόγω φθοράς στην κουφάλα που είχε στον κορμό του. Ο ιστορικός πλάτανος για τον οποίο έχουν γράψει πολλοί ιστορικοί, περιηγητές και επισκέπτες του χωριού μας, ήταν σημείο αναφοράς του χωριού μας.

Στη σκιά του λέγετε ότι υπογράφηκε το Σύνταγμα του 1822, και διεξήχθησαν στη συνέχεια αρκετές επαναστατικές συνελεύσεις των Κρητικών αγώνων μέχρι την απελευθέρωση. Ενδιαφέρον έδειξε και ο τύπος τοπικός και αθηναϊκός για την πτώση του ιστορικού δέντρου. Καθήκον όλων των φορέων είναι να φροντίσουμε την ανάπτυξη των παραφυάδων, που κατά πληροφορίες μας έχουν μείνει, όρθιες, την περίφραξη και προφύλαξη του ιστορικού χώρου, και την τοποθέτηση ενημερωτικής πινακίδας για τους επισκέπτες.

Ο ιστορικός πλάτανος θύμα και των ανθρώπων

Ο πλάτανος μετά τη δεύτερη επίθεση που δέχτηκε επιμένει να αντιστέκεται και να πετά νέους βλαστούς

Γράψαμε στο προηγούμενο φύλλο (21), για την καταστροφή που βρήκε τον ιστορικό πλάτανο του χωριού μας από τους δυνατούς νοτιάδες τον Απρίλη. Δυστυχώς κάποιοι ζήτησαν την δόξα του Νοτιά και θέλησαν να συνεχίσουν το έργο του, το πρώτο δεκαήμερο του Ιουλίου και σε ότι είχε απομείνει, του έβαλαν φωτιά από την πλευρά της κουφάλας. Για να σβήσει η φωτιά χρειάστηκε η επέμβαση της πυροσβεστικής η οποία έκανε και τη σχετική προανάκριση, και την παρέπεμψε στον Εισαγγελέα την απόφαση του οποίου περιμένουμε.

Ο πλάτανος όμως σε πείσμα όλων, αντιστέκεται και ήδη έχει ζωηρούς βλαστούς στον κορμό που έχει απομείνει. Πόσο όμως θα αντέξει τις επιθέσεις των ανθρώπων και της φύσης; Είναι βέβαιο πως την επόμενη φορά θα καταστραφεί ολοκληρωτικά και ανεπανόρθωτα. Ο σύλλογός μας σε επίσκεψή του στο Δήμαρχο Αρμένων κ. Παντελή Καραγιαννάκη εξέθεσε το θέμα της προστασίας του πλατάνου, κατ' αρχήν με ειδική περιήφραξη, της αξιοποίησης του, και της τοποθέτησης πλάκας, όπου θα αναφέρονται τα ιστορικά συμβάντα στον περιβάλλοντα χώρο κατά τους απελευθερωτικούς αγώνες του Κρητικού λαού. Επίσης προτείνεται η έναρξη των διαδικασιών για την ανακήρυξη του σε χώρο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και η παρέμβαση της Αρχαιολογίας για την προστασία του ως Νεώτερο Μνημείο.

Ο Δήμαρχος μας υποσχέθηκε ότι θα κάνει ότι περνά από το χέρι του για την προστασία του πλατάνου και του περιβάλλοντος χώρου, και ότι ενόψει ευρύτερης μελέτης για την προστασία των πηγών των Αρμένων και του Στύλου, μελετά το ενδεχόμενο εξαγοράς ή απαλλοτρίωσης του περιβάλλοντα χώρου. Για το ίδιο θέμα μας έστειλε επιστολή και ο Μαθιός Ι. Χαραλαμπίδης που δημοσιεύουμε σε άλλη στήλη.

Α' ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

**Κάτοικοι Αρμένων Αποκορώνου:
Αδιαπραγμάτευτος ο δημόσιος χαρακτήρας των πηγών**

«Δεν διαπραγματεύομαστε τον δημόσιο χαρακτήρα των πηγών, ούτε την ελεύθερη πρόσβαση προς αυτές», τονίζουν κάτοικοι των Αρμένων Αποκορώνου σε επιστολή διαμαρτυρίας προς τους αρμόδιους φορείς.

Στην επιστολή τους αναφέρουν ότι «ως τοπική κοινωνία δηλώνουμε τον έντονο προβληματισμό και την αγανάκτησή μας αναφορικά με ζητήματα τα οποία εγείρονται από τις εργασίες στα πλαίσια της επιχειρηματικής αξιοποίησης από ιδιώτη της ιδιοκτησίας περίξ των πηγών των Αρμένων.

Πρόκειται για έναν χώρο ο οποίος περικλείει τις πηγές των Αρμένων, οι οποίες υδροδοτούν όχι μόνο την τοπική κοινότητα και τις τοπικές καλλιέργειες, αλλά και μεγάλο μέρος του Αποκόρωνα».

Στη συνέχεια αναφέρονται στην περιβαλλοντική και ιστορική αξία του χώρου των πηγών καθώς και στο θρησκευτικό του ρόλο «αφού στις πηγές ανέκαθεν πραγματοποιείται σε ετήσια βάση το έθιμο και ο εορτασμός των Θεοφανείων και ο καθαγιασμός των υδάτων με συμμετοχή όλης της τοπικής κοινότητας αλλά και επισκεπτών και φορέων», για να τονίσουν μεταξύ άλλων:

«Εκφράζουμε την πλήρη επιφύλαξη και αντίθεσή μας σε όποια αλλαγή χρήσης του υφιστάμενου κτίσματος περιλαμβάνει ξενοδοχειακή μονάδα ή μονάδα φιλοξενίας που έρχεται σε άμεση επαφή με τον χώρο

των πηγών είτε παρεμποδίζει την ελεύθερη πρόσβαση και διέλευση, με συνέπεια οι πηγές των Αρμένων να ιδιοποιηθούν από ιδιώτη και να καταλήξουν να είναι ο εξωτερικός χώρος που θα εξυπηρετεί τις ανάγκες και επιθυμίες των πελατών ενός ξενοδοχείου».

Από τις συνεδριάσεις των κατοίκων των Αρμένων τις Τετάρτες του καλοκαιριού

Παράλληλα, υποστηρίζουν, μεταξύ άλλων, ότι «η όποια ενδεχόμενη μελλοντική εκμετάλλευση του υφιστάμενου κτίσματος στα περίξ των πηγών θα πρέπει να επιτελεστεί υπό αυστηρή επιτήρηση από τον δήμο και τους αρμόδιους φορείς, και να πραγματοποιηθεί στα πλαίσια της ορθής και λογικής χρήσης, καθότι ενέχει τόσο ρίσκο

μόλυνσης των πηγών αλλά και του ευρύτερου υδροφόρου ορίζοντα, και σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να αποκλείει καθ'οιονδήποτε τρόπο τους κατοίκους και επισκέπτες από το να επισκεφτούν τις πηγές και τις όχθες των ποταμών που ξεκινούν από αυτές, όπως κάνουν πάνω από 200 χρόνια ενώ υπάρχουν και αναφορές στα κείμενα περιηγητών, λογίων και ποιητών του 19ου και 20ού αιώνα.

Οι επιφυλάξεις μας ενισχύονται από το γεγονός ότι τη στιγμή αυτή η πρόσβαση στις πηγές δεν είναι δυνατή λόγω της εναπόθεσης μπάζων και σύμμεικτων υλικών στο κοινόχρηστο μονοπάτι το οποίο οδηγεί στις πηγές για τις ανάγκες των εργασιών, η προσωρινή διαταγή των ασφαλιστικών μέτρων που έχει καταθέσει ο Δήμος Αποκορώνου μας έχει αφαιρέσει το δικαίωμα πρόσβασης προς τις πηγές και ο μόνος που μπορεί να διέρχεται και μάλιστα μόνον δύο φορές το μήνα είναι ο Δήμος Αποκορώνου».

Καταλήγοντας ζητούν «από τον Δήμο Αποκορώνου, τους βουλευτές του Νομού μας, την Περιφέρεια Κρήτης και όλους τους αρμόδιους φορείς να προβούν σε όλες τις νόμιμες ενεργειες προς διαφύλαξη του δημόσιου χαρακτήρα του χώρου των πηγών, των κοιτών και των οχθών».

Το κείμενο είναι υπογεγραμμένο μέχρι στιγμής από 240 κατοίκους της κοινότητας Αρμένων.

Β' ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Στους Αρμένους «Πηγές ελεύθερες για όλους»

Να μείνουν οι πηγές των Αρμένων ελεύθερα προσβάσιμες για όλους, διεκδικεί η Συνέλευση του χωριού, σε κείμενο που έδωσε χθες στη δημοσιότητα.

Επισημαίνοντας την ιστορικότητα του χώρου, οι κάτοικοι που συμμετέχουν στη συνέλευση, τονίζουν - μεταξύ άλλων - πως «εδώ, στον πυρήνα του χωριού, το θεμέλιο γύρω από το οποίο αναπτύχθηκε η κοινότητά μας, πλάι στο καμένο πια κουφάρι του ιστορικού πλατάνου, δεν χωρούν καγκελόπορτες».

Διαμνύνουν λοιπόν πως «είμαστε εδώ για να αγωνιστούμε για όλα όσα κινδυνεύουν να χαθούν από τη διαχρονική αδιαφορία του κράτους και των αρμόδιων αρχών τόσα και τόσα χρόνια. Κόντρα στην απουσία και την αδιαφορία διεκδικούμε:

- Τη διασφάλιση του δημόσιου χαρακτήρα του χώρου των πηγών και την ελεύθερη πρόσβαση σε αυτές.
- Τη χαρτογράφηση και την οριοθέτηση

όλων των πηγών του χωριού.

- Την εξασφάλιση της προστασίας και της καθαρότητας των υδά των ενάντια στην υποβάθμιση της υγείας και της ζωής των κατοίκων.
- Την ανάδειξη της ιστορικότητας του χώρου.
- Την ανάπλαση και την απόδοση του

χώρου των πηγών για χρήση από όλους τους πολίτες των Αρμένων, του Αποκόρωνα, επισκεπτών και φίλων.

- Τη συμπερίληψη του χώρου των πηγών στην πολιτιστική διαδρομή που συνδέει 27 σημαντικά μνημεία πολιτισμού στον Αποκόρωνα».

Η γυναικεία ομορφιά κι η ομορφιά του κόσμου

Άρωμα τριαντάφυλλου, βασιλικού και δυόσμου

Ανέβκα στην κορυφή του βουνού να δω τη θέα από ψηλά, και τη βρήκα πανέμορφη. Μα στο βάθος ύψωνε το αναστημά του άλλο θεόρατο βουνό. Μπήκα στον πειρασμό να πεζοπορήσω μέχρι και τη δική του κορυφή. Και άξιζε τον κόπο, μα λαχάνιασα ώσπου να φτάσω στο πιο ψηλό αγνάντιο. Με αποζημίωσε όμως η θέα από κει πάνω, κι είπα χαλάλι τον ιδρώτα που έτρεξε από το μέτωπό μου. Ξαπόστασα για λίγο. Άφησα το βλέμμα μου να πετάξει μακριά, σαν χελιδόνι πρωτοτάξιδιο, που κάνει αναγνώριση του νέου περιβάλλοντος, για να δει πού θα χτίσει τη φωλιά του. Καθόμουνα ώρα πολλή και ρουφούσα τη θέα, που θα μου 'δινε τη δύναμη να ξεκινήσω για την επόμενη κορυφή, κι ύστερα τη μεθεπόμενη, ώσπου έφτασα στα πέρατα της γης. Στην άκρη του ωκεανού. Κι εκεί, στρογγυλοκάθισα σ' ένα λιθάρι κι άνοιξα τα πνευμόνια μου

να πάρουν οξυγόνο, ώστε να μπορέσουν να μου ζωντανέψουν και πάλι τα όσα είδα και έζησα στην πορεία του ταξιδιού μου. Και ω του θαύματος, εικόνες πολλές, ολοζώντανες και πολύχρωμες άρχισαν να κατακλύζουν τον οπτικό μου ορίζοντα. Κι αν τύχαινε να περάσει από μπροστά μου κάποια γκρίζα μελαγχολική, ένας αυτόματος κόφτης την εξαφάνιζε. Κι έμενε **η ομορφιά του κόσμου**, πίνακας τεράστιος στα μάτια μου μπροστά. Χαμήλωσα το βλέμμα στα πόδια μου, για να βεβαιωθώ ότι πατάω στέρεα στη γη και όχι σε κανένα επουράνιο παράδεισο, γέννημα της φαντασίας μου. Και είδα κατακίτρινες μαργαρίτες να μοιράζονται το χώμα με το ταπεινό, ανθισμένο χαμόμυλο. Χάιδεψα δυο μαργαρίτες κι ύστερα έκανα χτένι τη φούχτα μου και μάζεψα ανθάκια χαμόμυλου και τα μύρισα. Αναπόφευκτα, έκανα και τη σύγκριση. Πιο όμορφες οι μαργαρίτες, μα πιο μυρωδάτο το χαμόμυλο. Κι ας είναι μικρότερο σε μέγεθος.

Με ένα φτερούγισμα της καρδιάς, βρέθηκα αναπάντεχα στην αυλή του σπιτιού μας, στους Αρμένους. Μπροστά στην «αλτάνα» της κυρά-Βαγγελιώς, της μάνας μου. «**Άρωμα τριαντάφυλλου, βασιλικού και δυόσμου**» ήταν διάχυτο παντού, πριν

ακόμα κάνω τη σκέψη μου πράξη. Κι όταν την έκανα, και πήγα κοντά κι έτριψα με τα δάχτυλα τα φύλλα του βασιλικού και του δυόσμου, ήταν λες και άνοιξε η πόρτα του παράδεισου και γέμισε με μυρωδιές η ατμόσφαιρα της αυλής.

Μεθυσμένος από εικόνες και αρώματα, άφησα το σώμα μου να γλιστρήσει προς τη ρίζα της πέτρας, που από κάθισμα την έκανα προσκέφαλο. Έκλεισα τα μάτια κι ένα γλυκός ύπνος ήρθε και μ' αγκάλιασε. Μισοκοιμισμένος, άρχισα να ανασυνδέω εικόνες από δω και από κει. Να τα νερά του χωριού μας, να το παλιό Δημοτικό, να και το κουδούνι της «λευτεριάς», που σηματοδοτούσε τη λήξη των μαθημάτων...

Γύρισε ο τροχός του χρόνου –δε γινότανε αλλιώς– και άνοιξε ο δρόμος της ζωής, για τον καθένα χωριστά. Τύχη και συγκυρίες με βοήθησαν να γνωρίσω τον κόσμο για καλά. Μα όσο μακριά και αν βρέθηκα, ποτέ δεν ξέχασα τον τόπο μου, για τον οποίο και ήμουν υπερήφανος. Μόνο που, κάπου-κάπου, ένιωθα σαν λιποτάκτης. Που άφησε το πεδίο της μάχης, όπου πάλευαν πατέρας, φίλοι, συνομήλικοι, συγχωριανοί, για να γνωρίσω και άλλες όψεις της ζωής. Και για να ξεπληρώσω κάποιο «χρέος» που ένιωθα να με βαραίνει, προς τον τόπο που με γέννησε, συμμετείχα με την καρδιά μου στις δραστηριότητες του νεοσύστατου τότε συλλόγου μας, του «Κριτοβουλίδη», και λίγο αργότερα είπα να ρίξω και κάποια «σπόρια» στις σελίδες της εφημερίδας μας, της «Ελευθερόπολης». Κάποια από αυτά φύτεψαν και άνθισαν, και μαζί με τη «σπορά» άλλων συγχωριανών, ομόρφυναν και έκαναν περήφανη την εφημεριδούλα μας, που γρήγορα έγινε εφημερίδα πρότυπο στο χώρο της. Ξεφυλλίζοντας το τελευταίο της τεύχος, το βλέμμα μου έπεσε στο άρθρο του γείτονά μου και Διδάκτορα Μιχάλη Πατεράκη, που αναφερόταν σε μια εκδοχή της προέλευσης της λέξης «Ελλάς» στα Κινέζικα. Την οποία, ως λέξη (Σι-λα), εγώ την ήξερα από τα ταξίδια μου στην Κίνα, αλλά ποτέ δεν είχα ανιχνεύσει τη ρίζα της. Και ούτε είχα σκεφτεί να ρωτήσω κανέναν Κινέζο να με διαφωτίσει σχετικά. Όλο για την κινέζικη «κουζίνα» λέγαμε και τα ξυλάκια που χρησιμοποιούν οι Κινέζοι, αντί πιρουνιού στο τραπέζι τους. Ο θαυμασμός τους, όμως, για την Ελλάδα ήταν έκδηλος παντού. Όπου έβλεπαν τη σημαioύλα που συχνά κρατούσα στο χέρι μου αναφωνούσαν: «Ω! Σι-λά» (Ισπανικά (Xilà) = Ω! Ελλάδα... Έρχεται λοιπόν τώρα ένας συγχωριανός μας Καθηγητής, και Διδάκτορας, στο προηγούμενο τεύχος της Ελευθερόπολης, να μας ρίξει φώς στο σκοτάδι (κυριολεκτικά) και να μας τα εξηγήσει όλα, για τους **Σέλλους** (που έγιναν Έλληνες με το πέρασμα του χρόνου), τη **Σέλλα** (που έγινε Ελλάδα), και

το περίφημο **Σέλας** με το λαμπερό του φώς. Μπήκα στον πειρασμό να ψάξω κι εγώ στο διαδίκτυο για κάτι παραπάνω, μα το μόνο που βρήκα ήταν μία εκδοχή, ταυτόσημη σχεδόν με του Μιχάλη, που αναφερόταν στο Σέλας, το φωτεινό ουράνιο φαινόμενο πάνω από τους πόλους (κ. Kosta Kuartet). Και μια άλλη που έλεγε ότι το **Σι-λα (Xilà)** προέρχεται από το **He-llas**, το επίσημο όνομα της Ελλάδας, αποδιδόμενο με φθόγγους της κινέζικης γλώσσας, μετά από απόρριψη του δύσκολου τελικού-**s**. Εκδοχή του **Emanuel** (Μανώλη;) **Leung**, που είχε ζήσει στην Κίνα. Και, παρακάτω, τι βρίσκω; Ότι οι δύο συλλαβές **Si** (λίγο παχύ), και **la**, όταν μεταφερθούν στα Κινέζικα ιδεογράμματα και στη συνέχεια ενωθούν, παίρνουν την έννοια του «**Άλλου μεγάλου πολιτισμού**» (εννοώντας την Ελλάδα!). Και εκεί πήγα να τρελαθώ, και είπα να προχωρήσω παρακάτω, πριν ανακαλύψω ότι κάποιος πρόγονός μου είχε ανακαλύψει την Κίνα, ποιος ξέρει πότε, και πιθανόν να έχει αφήσει απογόνους με Κρητικό DNA, εκεί πέρα. Πάω παραπέρα και να και πέφτω στη διαφήμιση του βιβλίου «**Μινωική Καταγωγή της Κινέζικης Γραφής**»! του Π. Γρηγοριάδη (έτος 2004), που ομολογώ ότι με προβλημάτισε.

Και αυτό, γιατί πολλοί ερευνητές υποστηρίζουν ότι οι Έλληνες είχαν ανακαλύψει την Κίνα πολλούς αιώνες πριν από μένα! Λέγεται, μάλιστα, ότι τα 8.000 αγάλματα του πύλινου στρατού του πρώτου Κινέζου Αυτοκράτορα Τσιν Σι Χουάγκ (3^{ος} αιώνας π.Χ.), που ανακαλύφθηκαν στο Ξιαν της Κίνας το 1974, έχουν σφραγίδα Ελληνική. Συμπερασματικά, Μινωίτες ή άλλοι Έλληνες **πιθανόν να έφτασαν κάποτε** μέχρι την Κίνα και έριξαν στα εδάφη της το σπόρο του Ελληνικού πολιτισμού. Πότε έφτασαν (αν έφθασαν ποτέ), με τι όνομα έφτασαν και πώς καταγράφηκαν στα Κινέζικα ημερολόγια, είναι ένα τεράστιο **θέμα**, που εγώ δεν έχω τις απαιτούμενες γνώσεις για να το καλύψω συνολικά. Μπορώ, όμως, να καλύψω μια ενδιαφέρουσα πτυχή του με τίτλο «**Κινέζικη Γυναικεία Ομορφιά**», που παραπέμπει στο πρώτο

σκέλος αυτού του άρθρου. Και θα το κάνω αυτό βασιζόμενος σε προσωπικές μου εμπειρίες, αλλά και αντλώντας στοιχεία από ένα διαφημιστικό σποτάκι της Κινέζικης τηλεόρασης, με την ευκαιρία των Ολυμπιακών τους αγώνων. Μια συλλογή που παρουσιάζει καλλονές από 56 διαφορετικές εθνότητες που ζουν στη χώρα. Και αυτή την «ωραία πτυχή» λέω να σας παρουσιάσω, μόνο που, αναγκαστικά, πρέπει να περιοριστώ στις πιο «ξεχωριστές» από τις αντιπροσώπους, σύμφωνα βέβαια με τα δικά μου κριτήρια. Και με αυτή την παρουσίαση, λέω να κλείσω και τη δική μου παρουσία στην εφημερίδα μας και **να σας αποχαιρετίσω**, αφού ευχαριστήσω τον εκδότη μας Γιάννη Τσακιράκι, για την πολύχρονη φιλοξενία του, αλλά και όλους εσάς που αφιερώσατε κάποιο χρόνο, για να διαβάσετε τα γραφτά μου. Άλλωστε πρέπει να ετοιμαστώ για ένα ακόμα ταξίδι στην Κίνα, προς αναζήτηση Κινέζων με Κρητική καταγωγή, έστω και μακρινή, αλλά και να γευτώ για τελευταία φορά μια καλοψημένη «πάπια του Πεκίνου», πριν εγκαταλείψω τον **Πλανήτη Γη**, προς άγνωστη κατεύθυνση! Αλλά τώρα, νομίζω ότι ήρθε η ώρα να σας παρουσιάσω τις επιλογές μου. Απολαύστε τις!

Αυτά, για να με θυμάστε!
Μανώλης Ευθ. Πιπεράκης

Για τις πηγές των Αρμένων: η εκδήλωση της 10ης Σεπτεμβρίου στο χωριό

Το Τοπικό Συμβούλιο Αρμένων οργάνωσε, το Σάββατο 10 Σεπτεμβρίου 2022, εκδήλωση για τις πηγές των Αρμένων.

Στην αρχή, ο **Μιχάλης Ανδριανάκης** έκανε **αρχαιολογική ξενάγηση** στον χώρο της εκκλησίας του Άι Γιάννη, όπου υπήρχε παλιохριστιανική βασιλική, καθώς και στις πηγές, στον χώρο του ιστορικού πλατάνου.

Ακολούθησε η εκδήλωση, στον προαύλιο χώρο της εκκλησίας της Παναγίας. Ο **Μιχάλης Ανδριανάκης**, επίτιμος έφορος αρχαιοτήτων, μας πήγε πολλούς αιώνες πίσω, μιλώντας για τις παλιохριστιανικές εκκλησίες που υπήρχαν στο χωριό μας, κάτι που αποδεικνύει ότι υφίστατο οικισμός, μια «πόλις», ήδη από τον 6ο αιώνα μ.Χ. Ο οικισμός και η ευρωστία του συνδέονται αναπόσπαστα με τις πηγές, συνέχισε. Ανέφερε ότι ο Δήμος Αποκορώνου έχει υποβάλει αίτημα ο χώρος των πηγών να ανακηρυχθεί νεότερο μνημείο. Και τόνισε ότι, παρότι ο ιστορικός πλατάνος ξεράθηκε --ή τον ξέραναν-- πριν λίγα χρόνια, το λυπηρό αυτό γεγονός δεν επηρεάζει την ιστορικότητα του τόπου, που είναι αναμφισβήτητη.

Ο συγχωριανός μας **Στρατής Μπουρνάζος**, δρ Ιστορίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, αναφέρθηκε σε τέσσερα σημεία, ο συνδυασμός των οποίων κάνει τον χώρο μοναδικό: την απaráμιλλη φυσική ομορφιά, τη μεγάλη ιστορική σημασία, το ότι είναι συνυφασμένος με τα ζωή του

χωριού και το ότι αποτελεί κυριολεκτικά πηγή ζωής, αφού από εδώ υδρεύεται μεγάλο μέρος της επαρχίας. Τόνισε ότι η πρόσβαση σε ένα τέτοιο τόπο δεν μπορεί παρά να είναι ελεύθερη σε όλους, καθώς και ότι πρέπει να αναδειχθεί και να οριο-

θετηθεί ο δημόσιος χαρακτήρας του. Και διατύπωσε σχετικές προτάσεις, όπως τη δημιουργία ενός μουσείου, ιστορικού και περιβαλλοντικού.

Τέλος, ο ιστορικός **Γιώργος Λιμαντζάκης**, δρ Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου, τον οποίο κάλεσε στο βήμα ο πρόεδρος της Τοπικής Κοινότητας Αρμένων Στέλιος Καλλιβεράκης, αναφέρθηκε στην επαναστατική συνέλευση των Αρμένων, που πραγματοποιήθηκε στον χώρο των πηγών, τον Μάιο του 1822, και στο «Προσωρινό Πολίτευμα της Νήσου Κρήτης» που ψήφισε. Ο ομιλητής ανέδειξε τη σημασία του Πολιτεύματος αυτού και τον πρωτοποριακό -διαφωτιστικό και φιλελεύθερο- χαρακτήρα του.

Μνήμη Μαρίας Μαραγκουδάκη Καστρινάκη

Έφυγε για την ουράνια πολιτεία η θεία Μαρία.

Η Μαρία του Μαραγκουδομανώλη από το Παϊδοχώρι.

Μια γυναίκα με πολλή αγάπη για όλους... παιδιά, αδελφές, ανιψιές.

Αγάπησε τα παιδιά όλων μας, υπήρξε η δεύτερη Μάνα μας.

Δεν θα ξεχάσω τη ζεστή αγκαλιά σου, πόση δύναμη μου έδινες...

Ένα μεγάλο ευχαριστώ θέλω να σου χαρίσω τα μάτια σου τα γαλανά θέλω να αντικρύσω. Το διάβα σου απ' τη ζωή αξέχαστο θα μείνει. Γιατί 'χες μια χρυσή καρδιά που δεν θα ξαναγίνει.

Η ανιψιά σου
Κυριακή Μαραγκουδάκη
- Καλιβρετάκη.

Δωρεές στην Ενορία Αρμένων

Προσέφεραν στην ενορία Αρμένων το περασμένο τρίμηνο:

Η οικογένεια του εκλιπόντος αγαπητού συγχωριανού μας **Χαιρετάκη Βασιλείου** το ποσό των 200 ευρώ εις μνήμην αυτού, για τις ανάγκες των εκκλησιών του χωριού μας.

Ο **Γιάννης Τσακιράκης** το ποσό των 100 ευρώ στη μνήμη της θείας του Στασινής Τσακιράκη.

Το εκκλησιαστικό συμβούλιο του χωριού ευχαριστεί θερμά.

Αυτοί που φεύγουν...

Πέθανε στους Αρμένους, στις 9 Ιουνίου 2022, ο **Βασίλης Αντωνίου Χαιρετάκης**, ετών 86, και ετάφη στο Νεκροταφείο του Προφήτη Ηλία στους Αρμένους. Ο Βασίλης ήταν σύζυγος της Αικατερίνης και πατέρας του Αντώνη, της Ελένης και του Μανώλη.

Πέθανε στα Χανιά, τον Ιούνιο 2022, η **Αντωνία Σπανουδάκη**, το γένος Κολώνη, και ετάφη στο νεκροταφείο των Κασιφarianών στα Χανιά. Η Αντωνία ήταν μητέρα της Σταυρούλας και της Κυριακής.

Πέθανε στους Αρμένους, στις 3 Ιουλίου 2022, η **Χρυσή Στυλιανομανωλάκη** χήρα Εμμανουήλ, ετών 91, εψάλλη στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Αρμένων και ετάφη στο νεκροταφείο Σούδας.

Πέθανε στην Αθήνα, στις 12 Ιουλίου 2022, η **Κατίνα Μαρινάκη**, το γένος Χαλβαδάκη, ετών 84 και ετάφη στο νεκροταφείο του Σχιστού. Η Κατίνα ήταν σύζυγος του Μιχάλη και μητέρα του Γιώργη.

Πέθανε στον Πειραιά, στις 18 Ιουλίου 2022, ο **Γεώργιος Ελευθερίου Παπουτσάκης**, Πλοίαρχος Εμπορικού Ναυτικού, ετών 94, και ετάφη στο νεκροταφείο του Σχιστού. Ο Γεώργιος ήταν σύζυγος της Ελένης και πατέρας του Ελευθερίου, της Χρυσάνθης, του Εμμανουήλ και παπούς της Ελίνας.

Πέθανε στους Αρμένους, στις 24 Ιουλίου 2022, η **Αργυρώ**, χήρα Θεοχάρη **Μαραγκουδάκη**, το γένος Κλαπάκη, ετών 80. Η Αργυρώ εψάλλη στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Αρμένων και ετάφη στο Νεκροταφείο του Προφήτη Ηλία. Η Αργυρώ ήταν μητέρα της Άννας.

Πέθανε στα Χανιά, στις 18 Αυγούστου 2022, η **Μαρία Μαραγκουδάκη-Καστρινάκη** και ετάφη στο νεκροταφείο του Ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου στο Παϊδοχώρι Αποκορώνου. Η Μαρία ήταν κόρη του Μαραγκουδομανώλη και αδελφή της Ελένης Καλλιβρετάκη.

Πέθανε στον Καναδά, όπου και ετάφη, η **Αιμιλία Παπαδάκη** το γένος Γεωργίου Χαλβαδάκη, ετών 86.

Η «Ελευθερόπολις» εκφράζει τα θερμά της συλλυπητήρια σε όλους τους συγγενείς.

Μνήμη Κανάκη Γερωνυμάκη

Μεγάλη η απώλεια για τα Σφακιά και γενικότερα για την Κρήτη αυτή του Κανάκη Γερωνυμάκη, μιας από τις σημαντικότερες μορφές της λαϊκής μας παράδοσης, γνωστού κυρίως μέσα από τα βιβλία του όπου καταγράφει και διατηρεί μνήμες του παρελθόντος, περί λαογραφίας, λαϊκής ιατρικής, παραδοσιακών παραμυθιών κ.α.

Ο Κανάκης, φίλος της εφημερίδας μας, δεν παρέλειπε να μας στέλνει τα βιβλία του και τις συνεργασίες του. Σε διπλανή στήλη παραθέτουμε ένα ποίημα που είχαμε δημοσιεύσει στην «Ελευθερόπολη» το φθινόπωρο του 2005.

Αιωνία του η μνήμη.

Ο Κανάκης, γεννημένος στο Βουβά Σφακίων το 1926, δεν κατάφερε να πάει πέρα από το Δημοτικό σχολείο, καθώς οι εποχές ήταν δύσκολες.

Ωστόσο αγαπούσε τη μελέτη, είχε άριστο μνημονικό, διέθετε παρατηρητικότητα και αξιοποιούσε τα ερεθίσματα που δεχόταν από το έμπυχο και το άψυχο περιβάλλον του.

Διετέλεσε, παρά το ότι τα γράμματα που

ήξερε ήταν λίγα, γραμματέας στην κοινότητα Ασφένδου και μάλιστα με επιτυχία.

Από τα εφηβικά του χρόνια είχε προσέξει ότι κάποια πράγματα χάνονται και κάποια άλλα αλλοιώνονται και έτσι πάντα είχε στην τσέπη του χαρτί και μολύβι και κατέγραφε τα πάντα, από παροιμίες, ευχές και κατάρες που άκουγε, μέχρι ήθη, έθιμα και ακόμα ότι παρατηρούσε και το θεωρούσε αξιοσημείωτο, και αυτά σε μια εποχή που πίστευε ότι ποτέ δεν θα τολμούσε ο ίδιος να γράψει βιβλία.

Τα κατέγραφε κυρίως για να τα διασώσει και να τα παραδώσει σε άλλους ερευνητές.

Όμως τελικά κατάφερε το ακατόρθωτο και έχει κυκλοφορήσει πάνω από 10 βιβλία.

Ήταν μέλος της Παγκρητίου Ένωσης Λογοτεχνών, έχει τιμηθεί από τον στρατό με πολεμικό σταυρό ενώ είχε αναγνωριστεί ως Εθνικός Αγωνιστής. Παράλληλα είχε

λάβει από την Ακαδημία των Αθηνών πρώτο και δεύτερο έπαινο, με τις διακρίσεις του γενικότερα να είναι πολλές.

Ελευθερόπολις
ΤΡΙΜΗΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΑΡΜΕΝΩΝ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ ΧΑΝΙΩΝ
ΧΡΟΝΟΣ 10ος, ΦΥΛΑΟ 38ος, ΙΟΥΛΙΟΣ, ΑΥΤΟΤΥΠΟΣ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2005, ΤΙΜΗ 0,51 ΕΥΡΩ, ΣΟΥΛΙΟΥ 124 ΤΚ 173 42 ΑΘΗΝΑ

Έμμετρη υποβολή χαιρετισμών

Τσοι φίλους μου τ' Αρμενιανούς, από καιρό δε τ' είδα και μπέμω χαιρετίσματα με την εφημερίδα. Με την «Ελευθερόπολη» θα τα διαβιβάσω στο άλλο φύλλο, πιθανώς, κι εγώ θα τα διαβάσω. Ευχαριστώ πάρα πολύ που 'ρχεται και σ' εμένα αυτή η «Ελευθερόπολη» με όμορφα γραμμένα. Μόλις μου την φέρουνε όλη τηνε διαβάσω μ' αρέσουν τα γραφόμενα, προπάντων του Μπουρνάζο. Και Μπέμω τον ξεχωριστά τα χαιρετίσματά μου όταν διαβάσω τ' άρθρα του μιλούνε στην καρδιά μου. Προνομιούχος τσοι θωρώ και τυχερός τσοι τόπους αυτούς τους τόπους που 'χουνε τόσο καλούς ανθρώπους. Αν την «Ελευθερόπολη» (τσοι σημερινούς Αρμένους) που βγάξουν πάντα ήρωες κι ανθρώπους μορφωμένους Για την «Ελευθερόπολη», εύχομε στους εκδότες κάθε καλό, κάθε χαρά μα και στους αναγνώστες.

Κανάκης Γερωνυμάκης
Βουβάς Σφακίων

Επιστολή των πρώην ιδιοκτητών του Πλατάνου

Στο κείμενο του Νίκου Χριστοδουλάκη, που δημοσιεύθηκε στον τοπικό τύπο και δημοσιεύουμε στη σελ 6, οι πρώην ιδιοκτήτες του Πλατάνου απάντησαν με ανοικτή επιστολή την οποία παραθέτουμε.

Κύριε Χριστοδουλάκη Νίκο, συγχωριανέ μας,

Σας γνωρίζουμε ότι διαβάσαμε το δημοσίευσμά σας στις 4/08/2022 στα «Χανιώτικα νέα», κρίμα, τόσο αβάσιμα και χωρίς λογική! Ούτε μία πρόταση που να έχει έρεισμα στην πραγματικότητα. Κρίμα! Και όλα ψευδή και συκοφαντικά, όλα δημαγωγικά. Γνωρίζετε ότι είμαστε οι πρώην ιδιοκτήτες του όμορου ακινήτου της πηγής «Πλάτανος» στους Αρμένους, που με την υπ' αριθμό 1371/22-2-2022 βεβαίωση ΤΑΠ του ΔΗΜΟΥ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ, αφού προσκομίσαμε συμβόλαια ιδιοκτησίας και τοπογραφικά, προβήκαμε στην πώληση του ακινήτου στις 31-03-2022.

Οφείλουμε να σας ενημερώσουμε για ακόμη μια φορά με πραγματικά και αδιάσειστα στοιχεία και ακριβή νομική ερμηνεία για το θέμα της πηγής του Πλατάνου στους Αρμένους. Είναι προφανές ότι ενώ γνωρίζετε, πάραυτα με δόλο προβήκατε εκουσίας παραπληροφόρησης. Επομένως, θα είναι χρήσιμο για όλους και ιδιαιτέρως για εσάς να σας γνωστοποιήσουμε τα πραγματικά γεγονότα.

Πρώτον, το άρθρο 967 ΑΚ δεν αφορά την ελεύθερη και εν προκειμένω αυθαίρετη απόπειρα δημιουργίας προσβάσεως στις πηγές. Η ακριβής διατύπωση είναι η εξής: «Πράγματα κοινής χρήσης είναι ιδίως τα νερά με ελεύθερη και αέναη ροή, οι δρόμοι, οι πλατείες, οι γιαλοί, τα λιμάνια και οι όρμοι, οι όχθες πλεύσιμων ποταμών, οι μεγάλες λίμνες και οι όχθες τους.» Οι πηγές είναι πράγματι κοινής χρήσης, δεν είναι όμως κοινής χρήσης τα όμορα σε αυτές ακίνητα, πρόκειται σαφώς για ιδιωτικές ιδιοκτησίες.

Εμείς πρώτοι διαφυλάξαμε το περιβάλλον και σεβαστήκαμε διαχρονικώς τη φυσικότητα του χώρου και πρώτοι επισημάναμε την κοινόχρηστη ιδιότητα των πηγών, για τις οποίες ο Δήμος έχει την διαχείριση των υδάτων από το 2018, βάσει της υπ' αριθμό 389/25-04-2018 της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης. Τα παραπάνω ουδέποτε αμφισβητήσαμε. Όμως, το Σύνταγμα και η συνολική νομοθεσία προστατεύει με θεμελιώδεις διατάξεις την ιδιοκτησία. Από πού κύριε Χριστοδουλάκη αντλείτε το ηθικό και νομικό έρεισμα της καταπάτησης όλως αυθαίρετως της ιδιοκτησίας μας; Οφείλετε σε αυτό άμεση απάντηση. Εάν είχατε λάβει γνώση των περιεχομένων των συμβολαίων 3131 της 24/01/1981 και 21154 της 08/06/1956, θα είχατε αποφύγει τα βαρύτατα ολισθήματά σας. Σε αυτά τα συμβόλαια με τον πλέον σαφή και βέβαιο τρόπο αναφέρεται και μάλιστα με την ακριβή περιγραφή: «είσοδος επίκοινος από της δημοσίας οδού Αρμένων, βατή οδός πλάτους δύο μέτρων με

διεύθυνση προς νότο μέχρι συναντήσεως του κεντρικού πηγαιού ύδατος».

Κύριε Χριστοδουλάκη, η πληρότητα των στοιχείων και των εγγράφων που παραθέτουμε κατωτέρω σας υποχρεώνει σε δημόσια συγγνώμη.

Τέλος, οι τίτλοι ιδιοκτησίας των όμορων ακινήτων μας έχουν απόλυτη τεκμηρίωση και θα έπρεπε τουλάχιστον, αν όχι μελετήσει, να τους έχετε αναγνώσει, για να προβείτε στα δημόσια σχόλια σας. Ειδικότερα, μπορείτε να λάβετε γνώση των:

- υπ' αριθμόν 14729 της 16/09/1949 προικοσύμφωνο του συμβολαιογράφου Βάμου Σπυρίδωνος Αντωνίου Ντουκάκη,
- υπ' αριθμόν 1900 πράξη διόρθωσης αποδοχής κληρονομιάς και δήλωση αποδοχής κληρονομιάς της 27-12-2017 συμβολαιογράφου Χανίων Νεκτάριο Ζουμπά,
- υπ' αριθμόν 9403/1013/6-7-1973 οικοδομική άδεια Πολεοδομίας Χανίων,
- υπ' αριθμόν 2358860/1363631/3-2-2014 τακτοποίηση αυθαιρέτων.

Ο ιστορικός πλάτανος το 2000.

Σχετικά με τις αποφάσεις των Δικαστηρίων και τις σχετικές πράξεις, που και αυτές οφείλετε να γνωρίζετε, σας αναφέρουμε παρακάτω:

- την υπ' αριθμό 29/1992 απορριπτική απόφαση Ειρηνοδικείου Βάμου,
- την υπ' αριθμό 14/18-10-2002 απορριπτική απόφαση του Εισαγγελέα Πρωτοδικών Χανίων, στην από 18/06/2002 αίτηση του Δήμου Αρμένων,
- την με αριθμό απόφαση 50 και αριθμό πρακτικού (5) της 03/04/2004 συνεδρίασης του Δημοτικού Συμβουλίου Αρμένων για αγορά του όμορου ακινήτου μας (αναγνώριση ιδιοκτησιακού καθεστώτος),
- την προσωρινή διαταγή του Ειρηνοδικείου Βάμου με ημερομηνία συζήτησης 28/04/2022 και αριθμό έκθεσης κατάθεσης αίτησης 29/27-04-2022 (απορριπτική για το Δήμο Αποκορώνου),
- την προσωρινή διαταγή του Ειρηνοδικείου Βάμου με ημερομηνία συζήτησης

25/05/2022 και αριθμό έκθεσης κατάθεσης αίτησης 35/18-05-2022 (απορριπτική για το Δήμο Αποκορώνου).

Συμπέρασμα. Γίνεται προφανές από όλα τα παραπάνω ότι ασχοληθήκατε με το θέμα για να κλέψετε λίγο χρόνο δημοσιότητας. Ως Αρμενιανός γνωρίζετε ότι στο συγκεκριμένο χώρο λειτουργούσε ταβέρνα ως το 2019, χωρίς να κινδυνεύουν οι πηγές από την εν λόγω δραστηριότητα. Ποτέ δεν υπήρχαν πραγματικά τα θέματα που επικαλείστε τώρα, καθώς ως Αρμενιανός και ως πρώην Υπουργός Οικονομικών θα τα είχατε λύσει. Ή μήπως προστατεύατε τον όμορο ιδιοκτήτη σπιτιού με πηγή στην αυλή του και όχι φυσικά εμάς, γιατί όλες οι δημόσιες υπηρεσίες είχαν πρόσβαση στην πηγή «Πλάτανος»; Κύριε Χριστοδουλάκη, εμείς δεν είμαστε υπεράνω των νόμων. Με κάθε νόμιμη διαδικασία έγινε η πώληση του όμορου ακινήτου μας και ΟΧΙ ΤΩΝ ΠΗΓΩΝ. Μάλλον εσείς μπορείτε να είστε υπεράνω νόμων, αμφισβητώντας με αυτά που γράφετε δικαστικές αποφάσεις, το άρθρο 17 του Συντάγματος που προστατεύει την ατομική ιδιοκτησία, Πρωτοδικεία, συμβολαιογράφους, Δήμο και όλες τις υπηρεσίες που εμπλέκονται για τη σύνταξη ενός συμβολαίου.

Σας γνωρίζουμε ότι επιφυλασσόμεθα των

ο ιστορικός πλάτανος το 2022.

δικαιωμάτων μας ενώπιον των δικαστηρίων στα οποία θα προσφύγουμε προσπκόντως, στα οποία και θα αναγνωρίσετε το γεγονός ότι είμεθα ιδιοκτήτες. Οστόσο απαντήστε δημόσια στο ερώτημα αν τολμάτε με στοιχεία: υπάρχει ή όχι ιδιοκτησία; Και πώς νόμιμα ακυρώνετε μια νόμιμη πώληση; Κρίμα! Πώς πετύχατε τόσα μικρόψυχα και εξωπραγματικά; Αδικείτε την αλήθεια και το δίκαιο. Αδικείτε και αδικήσατε τη νοημοσύνη όσων σας διάβασαν.

Υ.Γ. «Ως γνώστης της νομοθεσίας» θα πρέπει να γνωρίζετε ότι πώληση ακινήτου δεν μπορεί να γίνει υπό συνθήκες μυστικότητας, καθώς ενημερώνεται ο Δήμος, η Εφορία και για το συγκεκριμένο ακίνητο υπήρχε αγγελία για 2 χρόνια σε τουλάχιστον 4 μεσιτικά γραφεία.

Οι πρώην ιδιοκτήτες του όμορου ακινήτου της πηγής «Πλάτανος» Αρμένων, **Παπαμαρκάκης Ιωάννης, Παπαμαρκάκη Αθηνά, Παπαμαρκάκη Χρυσάνθη**

Επιτυχόντες σε ΑΕΙ

Επιτυχία είχαν τα χωριανάκια μας που τέλειωσαν φέτος το Λύκειο, στην προσπάθειά τους να πετύχουν σε ένα Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα. Παραθέτουμε τα ονόματα και τα τμήματα που πέτυχαν, όσων καταφέραμε να μάθουμε.

Ο **Τσιτσιρίδης Μανώλης**, γιός του **Χρήστο Τσιτσιρίδη** και της **Σούλας Καραγιαννάκη**, πέτυχε στο τμήμα Νοσηλευτικής του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου, στο Ηράκλειο Κρήτης.

Η **Μαρία Ελένη Παπαδάκη**, κόρη του **Μανώλη Παπαδάκη** και της **Χριστίνας Γογονάκη**, πέτυχε στο τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου, στο Ηράκλειο Κρήτης.

Η **Κατερίνα Χαιρετάκη**, κόρη του **Μανώλη** και της **Ευδοκίας Χαιρετάκη** πέτυχε στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης, στο Ρέθυμνο.

Ο **Ιωσήφ Μπολάκης**, γιος του **Θρασύβουλου Μπολάκη** και της **Ελένης Στεφανάκη**, πέτυχε στο τμήμα Γεωπονίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου στη Θεσσαλονίκη.

Στους επιτυχόντες, η «Ελευθερόπολις», εκφράζει τα θερμά της συγχαρητήρια, εύχεται καλές σπουδές, και πάντα επιτυχίες στη ζωή τους. Στους γονείς και συγγενείς ευχόμαστε να τους χαίρονται και να τους καμαρώνουν.

Γεννήσεις

Η **Ειρήνη Χατζαντώνη**, σύζυγος του **Βαγγέλη Ορφανάκη**, γέννησε στις 30 Ιουνίου 2022, κοριτσάκι. Η νεογέννητη είναι εγγονή των καφετζήδων μας, Μιχάλη και Αργυρώς Ορφανάκη.

Τους ευχόμαστε να είναι πάντα χαρούμενοι κι ευτυχισμένοι, να χαίρονται τη νεογέννητη και να την δουν όπως επιθυμούν.

Νέα επιτυχία στην Τεχνική κολύμβηση

Νέα επιτυχία στο πανελλήνιο πρωτάθλημα κατηγοριών για την τεχνική κολύμβηση που έγινε στη Θεσσαλονίκη, με δύο χρυσά μετάλλια, από τον **Ιάσωνα Χίνο** στα 1500μ. επιφάνεια και στη σκυτάλη 4x200μ. επιφάνεια και ένα ασημένιο στα 400μ. επιφάνεια στην κατηγορία ανδρών.

Έκθεση ζωγραφικής με τίτλο «Μελωδία Χρωμάτων» από την καλλιτεχνική ομάδα Ninemia

Τέσσερις γυναίκες, που ζουν και δραστηριοποιούνται στα Χανιά, δημιούργησαν την καλλιτεχνική ομάδα Ninemia. Η **Κατερίνα Παπαγιαννάκη**, η **Ζέτα Δουλαβέρη**, η **Τάρα Γονίδη** και η **Σταυρούλα Μαυροματάκη**, τόσο διαφορετικές, αλλά και τόσο όμοιες στη δίψα τους να μοιραστούν τις εσωτερικές αναζητήσεις τους μέσα από το χρώμα και το πάθος, αποτελούν την καλλιτεχνική αυτή ομάδα που δημιουργήθηκε το 2017 και καταγράφει μέχρι σήμερα, πέντε εκθέσεις στο ενεργητικό της στα Χανιά.

Έτσι, η καλλιτεχνική ομάδα «NINEMIA» ανανέωσε το ετήσιο ραντεβού της για το 2022 στην ομαδική έκθεση ζωγραφικής με τίτλο «Μελωδία Χρωμάτων» που φιλοξενήθηκε στον Άγιο Ρόκκο στην πλατεία της Σπλάντζιας από Παρασκευή 26 έως και Τετάρτη 31 Αυγούστου από τις 18.30 έως 23.30, σε συνδιοργάνωση της Εφορείας Αρχαιοτήτων Χανίων, του Δήμου Χανίων ΚΕΠΠΕΔΗΧ ΚΑΜ και του Ιατρικού Συλλόγου Χανίων.

Στην Έκθεση συμμετείχε και η **Κατερίνα Παπαγιαννάκη**, κόρη του αείμνηστου Γιάννη Παπαγιαννάκη.

Η **Κατερίνα Παπαγιαννάκη** γεννήθηκε και μεγάλωσε στα Χανιά. Την δεκαετία του 1990 σπούδασε Ιατρική στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Εκεί περιπλανήθηκε σε μουσικά μονοπάτια

συμμετέχοντας δημιουργικά σε μπλέ δρόμους έκφρασης και ελευθερίας.

Την δεκαετία του 2000 την προβληματίσε μια νέα σκληρή εικόνα. Εξειδικεύτηκε στην Ιατρική Απεικόνιση στην Αθήνα.

Γοητεύτηκε από την ψηφιακά επεξεργασμένη γκριζα εικόνα του σώματος, που παράγεται από ιοντίζουσες ακτίνες. Εικόνες ανάκλασης από διαφορετικούς υπερήχους, σιγανούς που προκαλούν αντιφατικά εκρηκτικά συναισθήματα πόνου, ανησυχίας, χαράς της γέννησης και στατικότητας του τέλους.

Είναι ιδρυτικό μέλος της καλλιτεχνικής ομάδας Ninemia" από το 2017.

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΜΑΣ

Το περασμένο τρίμηνο λάβαμε από τους αγαπητούς αναγνώστες τα παρακάτω ποσά ως οικονομική ενίσχυση της εφημερίδας μας. Τους ευχαριστούμε όλους θερμά.

Βασιλάκη Μιχαήλ	Βέροια	30	Πριπάκη Τάκη	Αθήνα	25
Πολυχρονάκη Πολυχρόνη του Μιχαήλ	Αθήνα	50	Πριπάκη Ερασμία	Λαμία	25
Μαντωνάκη Στέλιο	Αρμένιοι	50	Πριπάκη Ελισσάβητ	Χανιά	25
Βόντα Παπαδομάνωλακη			Τσιτσιρίδη Κατερίνα του Ιωάννου	Χανιά	50
Ιωάννα	Αθήνα	7	Μαραγκουδάκη Ντίνο	Χανιά	30
Χίνο Γιάννη	Χανιά	100	Πολιτιστικό Σύλλογο Αρμένων	Αρμένιοι	200
Πιπεράκη Μανώλη	Αθήνα	20	Ζκέρη Βασίλη	Αθήνα	40
Γαβριλάκη Πόπη	Αθήνα	50	Ανώνυμο	Χανιά	50
Μουντοκαλάκη Θόδωρο του Δημητρίου	Αθήνα	100	Πατσουράκη Ευτύχη	Χανιά	25
Μαρινάκη Αθηνά			Φρεσκάκη Δημήτρη του Μανούσου	Ηράκλειο	50
& Βιριράκη Δημοσθένη	Αθήνα	40	Στη μνήμη του Παπουτσάκη Γεωργίου η σύζυγος του Ελένη και τα παιδιά του Ελευθέριος, Χρυσάνθη και Εμμανουήλ	Αθήνα	300
Ντίλη Κατερίνα	Χανιά	30			
Παπαγιαννάκη Κατερίνα	Χανιά	50			
Παπαγιαννάκη Σπύρο	Αθήνα	50			
Δαραβέλα Διονύση	Αθήνα	50			
Κουρομιχελάκη Λευτέρη	Αθήνα	20			
Καλλιβρετάκη Νικολάου Ευαγγελία	Χανιά	20			
Παπαγιαννάκη Νίτσα	Χανιά	20			
Ατσαλάκη Σπύρο	Ηράκλειο	20			
Λεντάρη Σταύρο & Γιάννη στη μνήμη Σταύρου και Άννας Λεντάρη	Αθήνα	50			
Χίνο Παντελή	Χανιά	100			
Λεντάρη Σταύρο	Αθήνα	20			

Οι οικονομικές προσφορές μπορούν να κατατίθενται στο λογαριασμό GR9001101560000015676103433 της Εθνικής Τράπεζας δηλώνοντας στην τράπεζα το όνομά σας, ή να αποστέλλονται με ταχυδρομική επιταγή στη διεύθυνση: Τσακίρακις Γιάννης, Σουλίου 124, 173 42 Αγ. Δημήτριος και στη συνέχεια να ενημερώνετε την εφημερίδα στο τηλέφωνο 210-9916613, για να σας σταλεί η σχετική απόδειξη.